

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.

Hjærtegræs og Ærenpris : Digtsamling.

Kjøbenhavn : Gyldendal, 1921

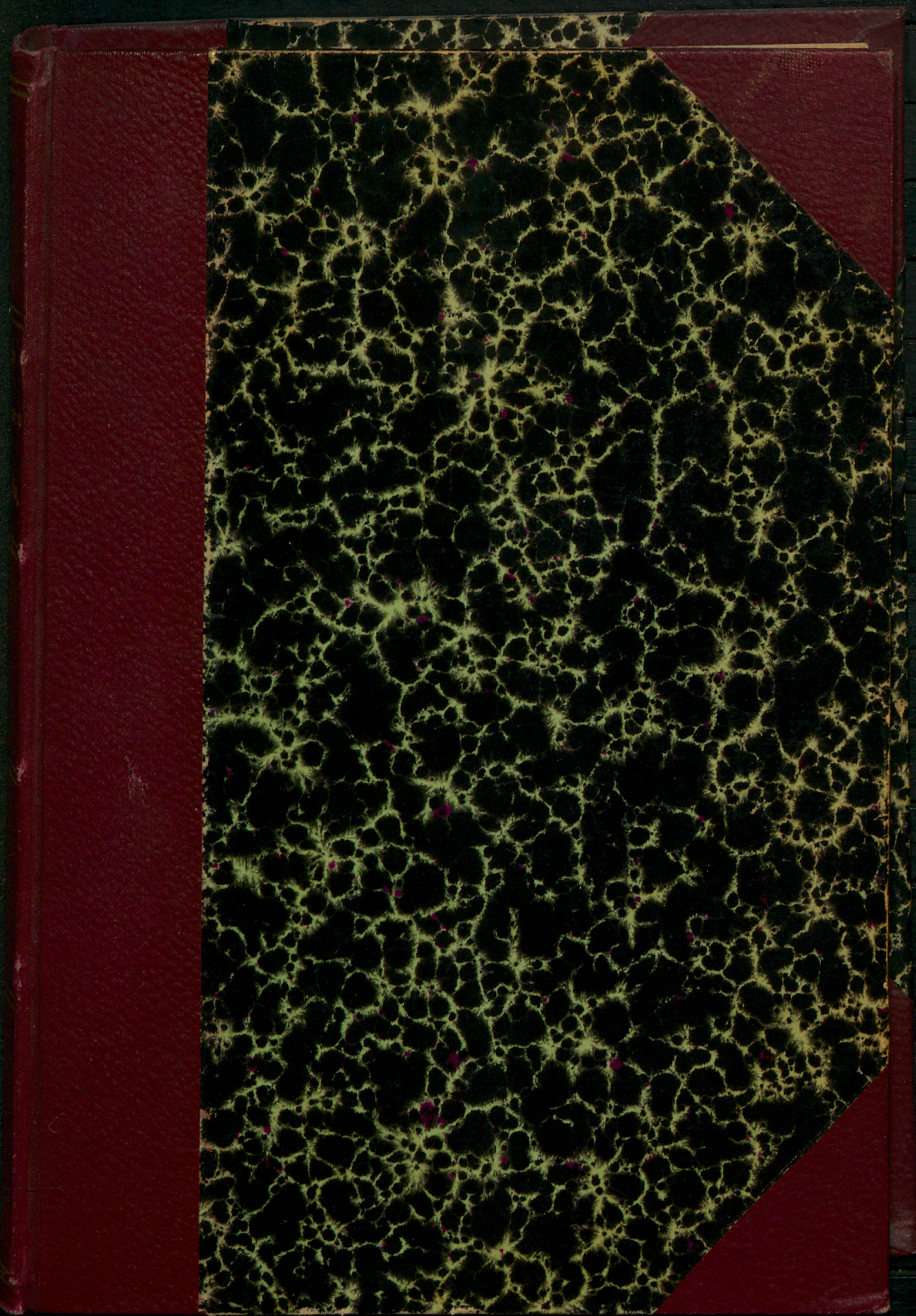
149 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

53. - 179

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 03759 3

Det Kgl. Bibliotek

130024840280

JEPPE AAKJÆR

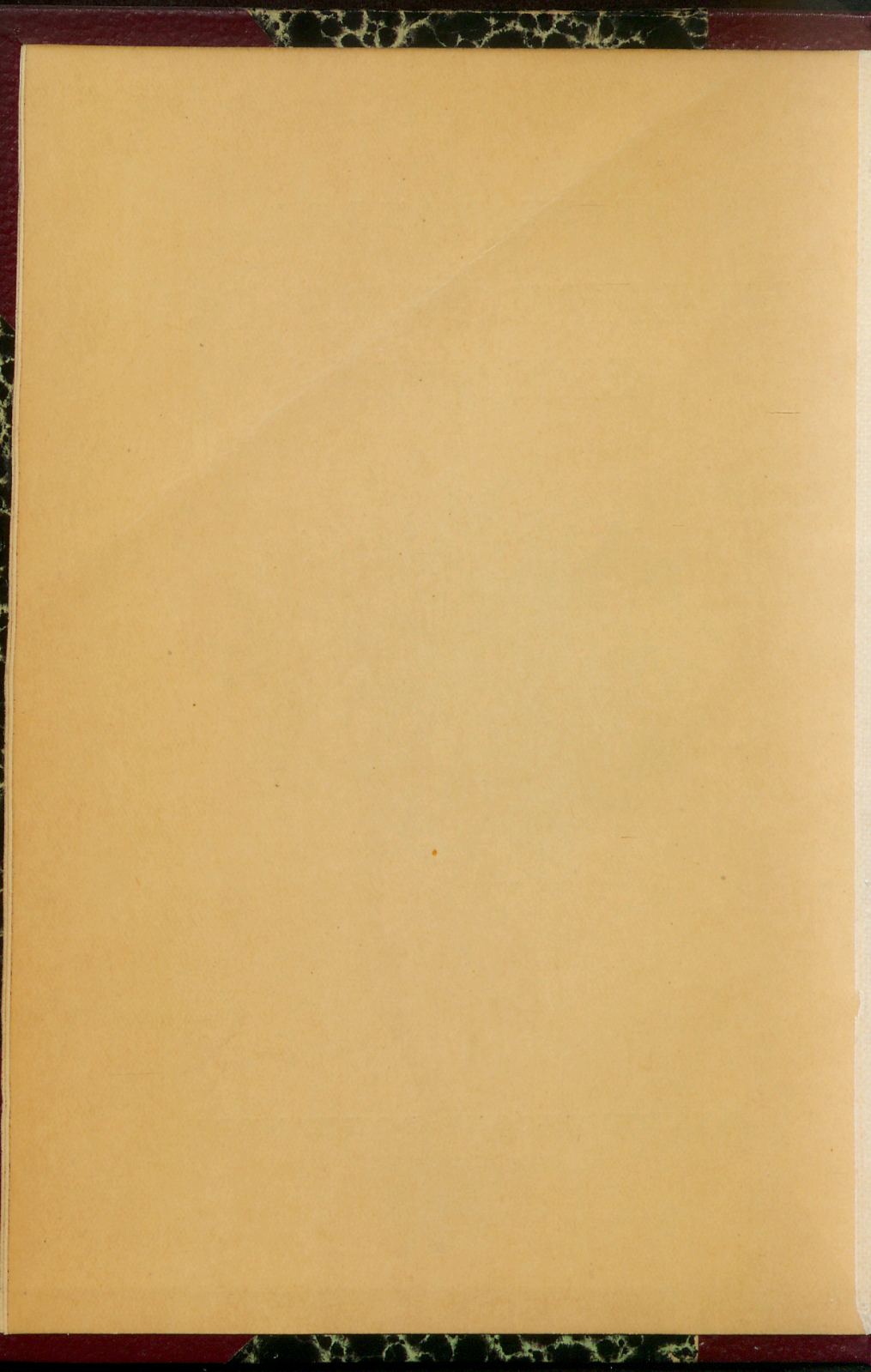
HJÆRTEGRÆS OG
ÆRENPRIS

422.1775

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

MDCCCCXXI

HJÆRTEGRÆS OG
ÆRENPRIS

JEPPE AAKJÆR
HJÆRTEGRÆS OG
ÆRENPRIS

DIGTSAMLING

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KJØBENHAVN · KRISTIANIA
BERLIN · LONDON · MDCCCCXXI

COPYRIGHT 1921 BY GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

OPLAG 2000 EKSEMPLARER

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

INDHOLD

I

	Side
Mors Have	11
Humblebien	15
Landsbysmeden	17
Det danske Brød	19
Til „Naverne“ i Zürich	21
Goddaw ijen	22
Vor Folkesang	25
Gylden Sol	27
Ved Susaaen	29
Svigtende Signaler	30
Ung Kjærlighed	31
Dorres Sang	33
Vindenes Vise	35
Høstmarch	37
Efteraar	38
Spurvene ved Helliggejst	40
Bakkehuset	43
Kritik	45
Diplomater	48
Kejserens Gud	49
Militaristen taler:	50
Militarismen	51
Skolesang under Krigen	54
Fred!	56
Kirken	58
Filmen	59
Holdt, holdt, Holtegaard!	62

	Side
Salling Husmand	64
Johan Skjoldborg	67
Evald Tang Kristensen	70
H. F. Feilberg, 80 Aar	72
H. F. Feilberg, 90 Aar	73
Skive By og dens Dommer	74
Redaktør Carl Hansen, Skive	77
Viborg Domkirkeklokker	80
En By døbes	82
Sølvbryllupssang til min ældste Søster	84
Gi Jer Ståand, bette Bøen	87

II

Glimmersand. Et Hundrede Smaavers	93
---	----

III

Jens Hvas	123
En Daad	130
Povl med den tunge Skovl	139
Historiens Sang	149

FORORD

Denne Digtsamling er at betragte som en Fortsættelse af „Vejr og Vind og Folkesind“ fra 1916. Den indeholder alle de Digte, som jeg har skrevet i Ny og Næ siden nævnte Aar, desuden godt et Hundrede Smaavers, hvoraf Flertallet har staaet trykt i de to smaa bibliofile Samlinger „Ravperler“ (1918) og „Glimmersand“ (1919), der tryktes i ganske smaa Oplag og væsentlig uddeltes til Venner og Bekjendter udenom Boghandlen.

I 1918—19 udsendtes mine „Samlede Værker“. I dette Værks 2. Bind er Hovedstokken af nærværende Digtsamling optaget i kronologisk Orden. En Haandfuld nye Vers er dog kommen til senere.

Det er paa Opfordring af en Del af de Læsere, der trofast har fulgt mig fra Samling til Samling, men kvier sig ved at købe det kostbare og vidtløftige 8-Binds Samleværk, at jeg har formaaet mit Forlag til at udsende nærværende Versebog.

Jenle, 25. Oktober 1921.

Jeppe Aakjær.

MORS HAVE

Vi havde hjemme en gammel Have,
skjønt *Kaalgaard* var nok dens rette Navn;
bag Digesaad og forblæste Stave
den laa saa ydmyg til Pryd og Gavn.
Jeg skjulte mig under dens *Hyld* med Svimlen
og vidste som Barn ej bedre Sted;
thi blaa var Laagen og blaa var Himlen
og blaa *Lavendlen* i Moders Bed.

En Billedbog af de kjære kjendte,
ja saadan laa den for Barnets Sind,
og Søndenvinde dens Blade vendte,
og Solens Straaler var Pegepind;
og Farve kjæmpede hedt med Farve,
Gult skingrede op over Rødt og Blaåt;
mod Bunden „grined“ den røde *Arve*,
men *Kejserliljen* bar Kronen flot.

Den strunke *Blaahat* mod Lyset gaber
og viser Solen de nye Sko,
Valmuen blussende Ho'det taber,
blot Vinden dikler den med en Kno.

Og *Morgenfruer* med tændte Fakler
ved højlys Dag bag *Auriklers* Ring,
og *Hyacinther* som smaa Mirakler,
der nejer, svajer for Ingenting!

Stokrosen klatrer i Middagsvarme
langs *Kjønrogssolper* og klinet Væg
op for at slynge de laadne Arme
i Tagets tjavsede Oldingskjæg.
Sct. Hansurt drejer sit sløve Øje,
Reseda skutter sig lav og glad;
som blanke Knapper i Barnets Trøje
staar *Tusinddyder* i Ring og Rad.

Og Duften, Duften i Moders Have
af *Timian*, *Mynte*, *Kjørvel*, *Kaal*,
den vælded ud over Saad og Stave,
som naar man skvulper en bredfyldt Skaal.
Man gik i Rus som af søde Dramme
fra *Hyben*, *Lavendel*, *Pastinak*;
Malurt og *Regnfang* bød helst de ramme,
til hvilke *Bien* sa' stødt: „Nej Tak!“

I Havens hedeste Solskinshjørne
stod Halmhatskuben blandt *Dild* og *Løg*;
der hørte man ogsaa Humlen tørne
og vredt rumstere paa kort Besøg.

Her Gravehvepser holdt gyldne Stævner
i *Peberrodsbedet* ved Digets Grund,
mens Havebænken slog lange Rævner,
og Bier glimted om Kubens Mund.

Alt Vildt og Voldsomt var stænget ude
fra dette hellige, stille Sted,
som Mor bevogtede bag sin Rude
og lokked til Trivsel Bed for Bed.
Om taabelig Stud *dog* ind var kommen
og mulemaalte de brede Kaal —
ej Ulv kan jages af Helligdommen
med drøjere Knubs eller mere Skraal.

Nu er den segnet, den lave Længe,
der skjærmed for Barnets Paradis,
og segnet Leen, som klang i Enge,
og Armen, som svang den — ligervis.
Ej glider Reseda- og Høduft sammen
som før engang i en Høstkvælds Vind,
naar spejlende Kvier drak af Dammen,
mens Mor fra *Ribsen* tog Vasken ind.

Forsvunden er ogsaa *de* Uskyldsglæder,
naar Gulv var fejtet og alting gjort,
at se Dig, Moder, i Alterklæder
en Søndag glide fra Hjemmets Port;

Guldkorset funkled paa Salmebogen
i Junisolens forgjorte Skin,
imens Du løfted fra Laagen Krogen
og skred fra Toften til Duften ind.

Og *Ambraen* stod saa søndagskjæmmet,
og *Balsam* skinned af Morg'ens Bad,
da Mor sin Haand mod dens Grene stemmed
og tog hos Busken et takket Blad.
Hun lugted til det i gode Drømme
og la' det ømt paa den sorte Bog;
mens Blomster kyssed paa Kjølens Sømme,
hun atter Vejen mod Toften tog.

Og stille skred hun med Kirkefølget
ud mod den stigende, stærke Sol,
mens Græsset groed og Rugen bølged
og Haner ved hvide Gavle gol.
Og Balsambladet mod Mor opsendte
sin bedste Sødme fra Hjemmets Jord.
Det dufted ind ad den hvide Stente
og rundt om Fonten ved Nadverbord.

HUMLEBIEN

Du laadne Humlebi, dig har jeg kjær,
din Kløverfærden liver op i Vangen;
i lammeskyet Dis som Solskinsvej
din Brummen sætter Bas til Lærkesangen.

Naar Kvierne i lyse Rækker staar,
mens Vinden skjælmsk dem ind i Øret blæser,
du tar af Blomsterbægret frit din Taar
helt ind mod deres vaade, brede Næser.

Den røde Kløver lar du ingen Ro
men sænker Snablen dybt i Honningkanden,
og malker Tøs sin yvertunge Ko,
din Snurre durrer klangdybt imod Spanden.

Du under dig ej mindste Arbejdshvil,
men op og ned du uden Stands maa svinge,
imens du synger som en henskudt Pil,
og Solen glimter i din gyldne Vinge.

Du lille Spillemand, du Barn af Sol,
du er som Sjælen i den danske Sommer,
hvor Mejsen ruger mellem Kaprifol,
hvor Høet dufter, Skyer gaar og kommer.

O, lad som du mig fromt mit Kald forstaa,
du travle Flyver over Somrens Banker,
saa fri og frank jeg tar *min* Sele paa
og synger muntert, mens jeg Honning sanker!

LANDSBYSMEDEN

Den Smed han vaagner med Solen
alt efter saa gjævt et Blund,
han griber sit Skjødskind fra Stolen;
han er saa bred og saa sund.

Rundt om ham i Vugge og Senge
end slumrer bag Pudernes Bræm
hans lokkede Tøser og Dreng,
mens han tjener Davren til dem.

Før Raagen sig rører i Reden,
før ud flyver Granernes Høg,
højt stiger fra Taget hos Smeden
den bugede, kulsorte Røg.

Kun én der er, som tør gjække
vor Smed, det er Hanen paa Pind;
de to er jo Morgenmænd begge,
har derfor de frejdigste Sind.

Og Hanen galer til Smeden
højt oppe fra sodet Hjald,
og Smeden svarer forneden
med Hammerens fyrige Fald.

Det klinger mod Lad og mod Lofte,
mod Lervægges hvidtede Tavl,
det svarer fra duggede Tofte
og Kirkens dagrødnende Gavl.

Og Morgenens Hyrder de lytter
til denne sejrende Klang,
imens deres Kalve de flytter
til Græsset i Enge og Vang.

Selv Plagen løfter sin Manke
saa rank mod det stigende Gry
og sender en rimmende Tanke
ind over den vaagnende By.

Og Brisen drejer med Flyet
paa Gavlen for Smedens Dør.
Hans sprudende Jærn og Gryet
faar langsomt samme Kulør.

Snart jubler Bakkernes Lærke
omkap med Mønningens Stær;
men Hammerens Klange de stærke
de gaar mig dog mere nær.

De bringer mit Blod til at syde
i Arbejdsfeberens Takt,
saa al min Malm jeg tør gyde
i Formens syngende Traght.

DET DANSKE BRØD

Det danske Brød paa Sletten gror
med Liflighed og Sødme,
det bæres ind med Smil af Mor
i Morgensoles Rødme,
det lægger Kraft i Knøsens Arm,
det runder fint den Jomfrubarm,
hvor Ømhedsvældet gyldenvarm
gaar ind i Hjerteslaget.

Den danske Mand er Fredens Mand,
han buldrer ej og støjer,
hans Fædreland er Hjemmets Land,
han nynner, mens han pløjer.
Hans Aand har Sky for Krigens Færd,
hans Plovjærn er *hans* Riddersværd,
og helst han vil sit sande Værd
i ærligt Arbejd stempe.

Den danske Viv, den danske Mor,
hun som vi Hustru kalde,
hun dækker op sit hvide Bord
og sysler om os alle.
Hun er vor Sol i Livets Slud,
vor Stue gjør hun lys og prud
og deler dør Guds Gaver ud,
saa alle Munde mættes.

Det danske Barn med Kinden rød
det leger under Lider,
mens Krig og Pest og Sult og Død
igjennem Verden rider.
I Skjærm af Hjemmets Hyldetræ
det pludrer trygt ved Moders Knæ,
mens Blodet farver Bjærg og Bræ
i alle Himmelegne.

Saa er *vort* Land et Lykkeland
med Fredens stille Dyder,
hvor der er nok til Mø og Mand
i Spande som i Gryder.
Saa gaa da ud, vort danske Brød,
gør Sulten tavs, giv Kinden Glød
og fri fra Sot og Landenød
saalangt din Sødme rækker!

TIL „NAVERNE“ I ZÜRICH

Vi sidder herhjemme og længes derud
mod blinkende Tinder og Floder,
mod Liv der ej drukner i Graahed og Slud,
mod Kjøbslag i fremmede Boder,
mod Alper i Glød, mod en høj Horisont,
mod Rejser og Router al Jorderig rundt,
— bort, bort fra de stængende Gyder!

I gaar vel og stirrer jer Øjet i Vand
paa alle de funklende Tinder
og længes herhjem mod vort taagede Land
med alle dets Juletræsminder,
mod Hytten og Hyggen — en Kærest', en Bror,
mod Haandtryk og Smil — og en krumbøjet Mor,
der blunder i Stolen bag Ovn.

Saa længes og trænges hver kvindefødt Sjæl
fra Livsløbets Stunder begynde,
mens Støvlerne stødes for Taa og for Hæl
og Saalerne slides saa tynde.
— I Længsel at vandre mod uvisse Maal
med tusinde Mil bag den lasede Saal
er Lov for en Ranselens Ridder.

20/12 1911.

GODDAW IJEN

I Folk, der gaar der sønderud,
jer skuld vi nødde¹ glemm!
Vi saa æ fræ wor søndle Rud,
hvor haadt I war i Klemm.
Hwad der af Folkerued vild op,
det fæk I øj², far det saatt Top.

Saa bløw den Trang,
I haaj³ te Sang,
en Bevren⁴ i jer Stemm.

I saattes ved en Uddesid⁶,
hvor der war slem med Træk,
hvor I maatt læ jer ryw⁶ og slid
og si jer Lykk swind væk.
Den Træk, I fæk der søndenind,
den swej⁸ te mir end Marr⁹ og Skind!
Hwer Dawsens Daa¹⁰
jer Hjærteblaa¹¹
bløw snerted¹² af den Vind.

¹ nødig. ² ødet. ³ havde. ⁴ Bæven. ⁵ sattes. ⁶ Yderside. ⁷ rive. ⁸ sved. ⁹ Marv.
¹⁰ eneste Dag. ¹¹ Hjærteblad. ¹² bidt.

Og nøj¹ gik op, og andt² gik nied,
 og møj³ gik rejn i Syk⁴,
 for Øwerwold den splitt jer Kied⁵
 skjønt I saatt Ryg mod Ryg.
 Men jen Ting holdt: *Jer Bondemol*⁶!
 Trods Wand-og-Brød og Mulkt og Skrol,
 Proces og Bank
 i Skuel og Skrank —
*den flytt sæ ett en Flyk*⁷!

Mi Hjat⁸ den blywer ret saa blød,
 nær a tær⁹ tink opo,
 te ud af aal den Wold og Nød
 jer Sprog ha kunn besto.
 Det Sprog er hwerken *Plat hæ*¹⁰ *Tysk*,
 nej det er redle¹¹ *Væjmelsjydsk*¹²!
 Det war æ han søjt¹³
 med Lys og Løjt¹⁴, —
 Gendarmen stram og brydsk!

Det gjewwe¹⁵ *Væjmelssprog*! Dem *Fia*
 de regner't ett en *Krumm*¹⁶,
 for det de jen Gaang *er* saa „fin“
 — og osse wal ledt dumm — —

¹ noget. ² andet. ³ meget. ⁴ gik rent i Synk, nedenom og hjem. ⁵ Kjæde.
⁶ Bondesprog. ⁷ Tomme. ⁸ Hjærte. ⁹ tør. ¹⁰ eller. ¹¹ sandelig. ¹² Vadmelsjydsk.
¹³ søgte. ¹⁴ Lygte. ¹⁵ gjæve. ¹⁶ En Smule.

Det Sprog ska *vi* faa te aa kling,
saa det skal syng i Hjat og Bring
po Folk, der er,
og — gir Worherr!
po dem, han vil, ska komm!

Kom snaar herhjem! Kom øwer æ O¹
og læ wos find hinaan,
da skal Alverden undres po,
saa warm vi end ka haand!²
Og juvles — frelst fræ Prøjser-Tysk —:
„Goddaw *ijen!*“ po Gammeljydske —
den Daa wor Haab
po Hurraraab
ska stig mud Himlens Blaas!³

^{18/12} 1919.

¹ Aaen. ² haande, kryste Hænder. ³ Sky.

VOR FOLKESANG

Jeg gik med Sorg paa Toften og bad jeg maatte dø,
for alle Blomster visned, kun Tidslen satte Frø.
Om hver en Mund lo Hævnen, i alle Øjne Had;
det var, som skulde Kloden i Tvedragt skilles ad.

Da svang en lille Lærke sig syngende i Sky
og spredte sine Vinger mod Dagens første Gry.
Den steg som Fnug i Brisen til gyldne Skyers Top
og slutted ikke Visen, før Sol var ringet op.

Som denne Morgenlærke er Nordens Folkesang,
der lulled ind til Hvile vor Sorg saa mangen Gang.
Er Jordens Kreds forbandet, *den* reddes ud derfra;
om Pest er løs i Landet, *vi* synge maa endda!

Vi synger Plov i Furen, vi synger Neg i Lo,
vi synger vore Kvinder i danselette Sko;
vi synger Hadets Lue dybt i den sorte Jord
og rejser Fredens Stue, hvor Dragetænder gror.

Om Raseriets Kølle blev løftet mod vor Mor,
da gaar vi ud i Natten og kalder paa dig, Bror!
Vi maner dig med Sange, de stærkest' under Ø;
for vi vil leve sammen, og vi vil aldrig dø.

Velan da, Sangerfrænde, fra Fyr og Fos og Fjæld!
er Festens Stund til Ende: — et broderligt Godkvæld!
Saa gaar vi hjem og synger hver paa sin Fødestrand
og letter Livets Tynges for Folk og Fædreland.

17/5 1919.

GYLDEN SOL

Om jeg tar mig en Livsens Ven,
om jeg skjænker mit Hjærte hen,
om jeg trækker i Brudekjol,
da lad det ske i gylden Sol.

Gylden Sol, gylden Sol,
gylden Sol over blommet Kjol.

Hvad saa siden for to skal gro,
Hest og Havre som Kalv og Ko,
Klinte, Kløver og Martsviol,
alt skal det rinde af gylden Sol.

Gylden Sol, gylden Sol,
gylden Sol over blaa Viol!

Dér i Hjemmets vor stille Vraa
skal da trofast vort Dagværk gaa,
dér for Gjæsten vor bedste Stol
stiller vi hen i gylden Sol.

Gylden Sol, gylden Sol,
gylden Sol over Arnens Stol!

Se hvor Jorden er lys og skøn,
havregylden og kløvergrøn;
Hegn og Hække og Kaprifol
dufter og ler i gylden Sol!
Gylden Sol, gylden Sol!
Fyld mit Hjærte, du gyldne Sol!

24/10 1916.

VED SUSAAEN

Det var ved Susaaens Vande,
du tripped saa ung og sund
med Aftenens Guld paa din Pande
og Kyssets Dug paa din Mund.

Der var i de danske Skove
ej Rønnebær mere rød,
end dine Læber var røde
hin Aften mod Nedgangens Glød.

Det var ved Susaaens Vande,
jeg husker ej Sted eller Stund,
kun Lysets Leg paa din Pande
og Kyssets Dug paa din Mund.

18/10 1914.

SVIGTENDE SIGNALER

Jeg sejled under Natten
i Taagen forbi,
men Lyset i dit Vindve
blev stikkende deri.

Jeg saa ej dig med Lampen,
og du saa ikke mig,
endda jeg stod paa Dækket
og vinked ind mod dig.

— — — Kun Lyd af Skum, der brister,
et Skib, der sejler væk,
mens oppe over Taagen
der piber Fugletræk.

Et Hjertes øde Hulken,
et Lys, du ikke ser,
en Kvinde paa Altanen,
du aldrig møder mer!

30/12 1916.

UNG KJÆRLIGHED

Du fulgte mig i Duggen
ind mod min Faders Gaard;
du klapped mine Kinder
og strøg mig paa mit Haar,
ja, strøg mit gule Haar;
jeg stod der ung og spæd,
og da Natten tog dig fra mig,
jeg la' mig ned og græd.

Jeg var jo ramt af Flammen,
der gaar fra Himlen ud,
ej den, som kløver Stammen,
men kysser blidt dens Skud,
ja, kysser hvert dens Skud,
imens vi svimmel staar
og kan stadig føle Kysset,
hun har aandet i vort Haar.

Dit Fodspor laa i Duggen,
men borte var du selv;
en sørgmodig Kildes Klukken
lød under Maanens Hvælv.
Hvor var du nu mig kjær,
i Evigheder kjær!
Men de tunge Banker stænged,
og vi mødtes aldrig mer!

18/12 1919.

DORRES SANG

Jeg gaar i tusind Tanker
og elsker den, jeg ej kan faa,
han vist i Glæden vanker,
mens Sorg jeg lide maa,
stor Sorg, som jeg i Hjærtet bær
for dig min Ven saa kjær;
det voldte falske Mennesker,
og derfor Sorgen er.

O, havde jeg ej skuet
dit Ansigt og de Øjne blaa,
saa var jeg aldrig kommet
til Kamret, hvor du laa,
saa bar jeg ej paa dette Sting
her inderst i min Barm
og kjendte ej de Angstens Ting,
som nu gjør kold og varm.

Nu er jeg mere ensom
end Træet paa min Moders Grav,
naar det om Natten suser
bag Kirkelaagen lav,
og i dets stille Skyggefavn
jeg finder snart mit Sted,
det eneste jeg kjender nu,
hvor Sorgen gi'r mig Fred.

1908.

VINDENES VISE

Il, smil,
Søndenvind!

Vaarens blide Datter!
Du er Himlens Sendebud,
Knoppens Ven og Blomstens Gud,
mens jeg er knap Forfatter.

Hæs, hvæs,
Østenvind!

Dig kan jeg ikke lide.
Mon du selv kan sige mig,
hvem der ret kan lide dig,
som alting grønt vil svide?

Fyg, knyg,
Nordenvind!

Alle høje Graner
frygter for dit hvasse Ris,
gyser for din Sne og Is
og dine glubske Vaner.

Sus, brus,
Vestenvind,
sadl kun højt din Ganger!
Bark mit Skind og brun min Kind,
fyld min Lunge, styrk mit Sind
og gjør mig til din Sanger!

¹/₁₀ 1897.

H Ø S T M A R C H

Vi kommer fra Dalenes Fred,
og Faner af Havren har vi med;
den skal Høstens Gjerning rande,
smykke vore Pigers Pande,
naar vi gaar gennem Landsbyens Led.

Vor Le faar nu Hvil for i Aar,
thi Klinte med Aks er lagt paa Baar,
alle Skræntens Bær er fundne,
alle Agrens Neg er bundne
og lagt ud paa de vældige Skaar.

Vi mejed vor Mark under Sang,
saa langt rækker Strygespaanens Klang;
naar blandt Havens Kaal den klinger,
man os Mjød og Kager bringer,
mens det dufter af Mynte over Vang.

Efteraar 1910.

EFTER AAR

Nu ser du kun Solen i Striber.
Markmusen gaar hjem i din Stak.
Tavs vender sig Kjærenes Viber
i Glimt mod den pløjede Brak.

Drivregnen den side og blanke
staar skraat ind mod Vindve og Dør,
med Tungsind den tynger min Tanke
og bøjer de duskede Rør.

Smaakvier dernede i Enge
staar krum i det drivvaade Skind
og glør mod den hvidtede Længe,
om ingen dog henter dem ind!

Vaad vanker den Plovmand bag Hoppen,
vaad tar han i Bænkrogen Stød,
vaad haler han Skeen fra Stroppen
og spiser den dampende Grød.

Hver Sanger, som ejer to Vinger,
har brugt dem til Flugt fra vor Strand;
kun Kiler af Graaænder svinger
nu lavt over regnprikket Vand.

Slaar Natbygen hvast mod min Rude,
staar Regnmulmet tæt over Vig,
den Vildgaaseskvaldren langt ude —
den lyder som Sang over Lig.

28/10 1916.

SPURVENE VED HELLIGGEJST

Naar Sommeren flyr over Sten og Stok,
og alle Lærker er rejst,
da sidder endnu en Spurveflok
og jubler ved Helliggejst;
der fører den op en Sangerkamp
til Bilers Fløjt og til Hestes Stamp,
mens Færdslen gaar
ved Jul, mod Vaar
søndenom Helliggejst.

Den Spurvefløjten er stemt i Dur,
som spilled den op til Dans;
den gamle, alvorlige Kirkemur
maa laane den Resonans.
Mens Solen famler paa Kirkens Væg,
som Smilet vokser i mørk Mands Skjæg,
gaar Jomfrutrip
til Spurvepip
søndenom Helliggejst.

Saa værdigt triner de Borgermænd
og strutter af Sedler og Sølv,
og Frøken bag Frøken med kjælen Lænd
og Ankler som fjedrende Føl;

og alle, som krydser det kjære Sted,
de faar et Par Fugletakter med,
 mens Hjulet slaar,
 og Strømmen gaar
 søndenom Helliggejst.

Saa daler de Rakler mod Flisebro
 mens Byen lugter af Sø,
saa hvirvler der Blade om Silkesko
 og lægger sig der for at dø.
Men Haabet lever i Smaaspurvs Bryst,
dér fødes en Vise om Livets Lyst,
 mens Haglen slaar,
 og Snefog gaar
 søndenom Helliggejst.

Er Sindet tyngt og Tanken graa,
 og Striden knap Kjævlet værd,
og har du kun Sorger at tænke paa,
 tøv lidt under Spurvenes Træ'r
og fyld dit Øre med denne Klang
af Livets evige Frydesang,
 mens Frosten flaar,
 og Solen skraar
 søndenom Helliggejst.

Mens Døgnet synes dig selv saa armt
 og Frosten napper i Taa,
de holder det lille Hjerte varmt
 med blot et Par Vinger paa;

og Tonerne skinger mod frostblaa Sky,
mens Taarnet spidder det tændte Ny,
der østvendt staar,
men vejkendt naar
søndenom Helliggejst.

„Hvi samles I Spurve i *disse* Træ'r,
hvi jubler I her jer Sang?“
„Og hvorfor larmer I andre dér
og gjør jer Verden saa trang?
Her hopped og sang vi, Kuld paa Kuld,
mens Mø blev Moder, og Mand blev Muld,
og Tiden gled
mod Evighed
søndenom Helliggejst.“

Hvor herligt at hilse de gamle Træ'r,
der nikker i rimkold Vind
og gynger de Spurve mod Aftnens Skjær
der kysser vor By paa dens Kind!
Gud signe hver Spurv, hver Spillemand
der kommer med Glæde til Stad og Land,
mens Sværdtid raa'r,
og Blodsky gaar
søndenom Helliggejst!

BAKKEHUSET

En Sangfuglerede paa svajende Gren ...
En Pøbel, som stritter mod Reden med Sten ...

Højt stod du paa Bakken mod Aftenrød,
hvor Høet fra Stakken gav Duft saa sød,
 mens Digterne bænkt'es,
 mens Rytmerne trængtes,
 og Guldæbler slængtes
 i Sprogets Skjød.

End skinner der Stjærner i Danmarks Nat.
Din vilde de slukke med Provstens Hat.

Det *maa* ikke hænde!
Hvi skulde vi skjænde
med Griskheds Haand
hvad Ømhed har bragt os,
hvad Højhed har rakt os
ved Skjaldeaand!

Ej Provst eller Pranger
tør slænge i Grus,
hvad Digter og Sanger
fra vingede Ganger
har bygget til Fløjen paa Danmarks Hus.

12/11 1918.

K R I T I K

Et Steds i Skoven, hvor Bøgen er Vært
gav Nattergalen en Aften Koncert.
Alle Partier var himmelglade
ved denne natlige Serenade.
Bøgen stod med de stilleste Blade,
Skyerne listed paa Sokker afsted
hen over Himlens blaanende Bed.
Uglen sad fornem med lodne Fødder,
Egernet vimsed omkring og bød Nødder.
Smældet for højt et Elskovskys
hørte man Natravnen hvæse et: „Hys!“

I Fremmedlogen sad Maanen ene
og laante Lys til den halve Scene.
Og rundt omkring paa Kviste og Grene
sad andre Sangere to og to
og næbbedes sagte og stille lo,
naar Mestersangerens Englerøst
kildred en Stræng i en Kjenders Bryst.

Men midt i en Muddergrøfts første Parket
sad der en Frø paa en gratis Billet.

Den var der, skjønt ingen vidste for hvad,
men Rygtet gik, den var no' ved et Blad.

Jo højere Nattergalen sang
des lavere Frøens Kjæber hang.

Med aaben Mund og svømmende Blik
den kløed det Øre, den aldrig fik,
den drejed sig halvt imod 2. Parterre
som vilde den sige: Har I hørt værre!
og drejed sig atter uvillig om
imens den memorerte sin Dom.
At den vilde lyde paa Ærestab
det kunde man se paa dens Hængegab.

Sangeren tav; to Elskende sukked,
Liljen sit Hoved i Græsset dukked;
Stillidshannen i Maanens Skin
saa sin Mage i Øjet ind.
Uglen bed sine Neglerødder,
Egernet aad sine egne Nødder.

Da Sangens Toner var tystnet — plump!
gik Frøen tilbunds som en Mudderklump.
og kommen hjem — paa en Vandkalv ridende —
skrev han i Frørnes „Berlingske Tidende“
en Kritik baade hvas og svidende.

Nu er den Glemslens; let dunster væk
den Dadel, der skrives med Mudderblæk.
Her skal kun nævnes dens sidste Træk,
der læstes — ligesindet til Skræk:
„Jeg fandt i denne „saakaldte“ Sang
ikke *ét* eneste ærligt *Kvæk!*“

Saa slukked Maanen sin blege Lampe
og lo, saa man frygted en Mavekrampe.

DIPLOMATER

Moses styrede Israels Stat,
Aron var øverste Diplomat
med to gyldne Horn udi Panden.

Moses gik sig en Morgentur,
Aron tog sig en Middagslur,
men hvem der ej sov det var Fanden.

Da Aron vaagned og Moses kom hjem
dem mødte alt Folket, som dansede frem
med trukken Kniv mod hinanden.

⁶/12 1914.

KEJSERENS GUD

Han talte for Fronten til Folk og Hær;
med Jærnhaand løfted han højt sit Sværd
og raabte fra Sadlen i alt sit Skrud:
„Vid, Kejserens Gud er en vældig Gud!“

Han førte de Hære mod Frankerland,
og Byer og Borge gik op i Brand.
Da trodsed en Fæstning hans Herskerbud.
Men Kejserens Gud er en vældig Gud!

Det lød i Stormen: „En Mørser frem!“
Da splintredes alt fra Syld til Rem.
Kun Grus var Borgen ved tredje Skud.
Jo, Kejserens Gud er en vældig Gud!

9/12 1914.

MILITARISTEN TALER:

Brænde skal Verden, brænde skal alt,
Slotte, Kaféer, Katedraler,
ej blot dit Forraad af Mel eller Malt,
hvad du har sparet af Sødt eller Salt
men ogsaa de blaa Idealer!

Himlen histoppe, Guds Jagtrevier,
drysse den skal som brændt Papir
ned over trampede Sletter!
Siden med Krudtrøg og Mørsers Brum
atter vi fylder det tomme Rum
og Klodens bestjærnede Nætter.

6/12 1914.

MILITARISMEN

Saa sidder I gamle Gubber der
og mimrer om Landets Værn
og spænder om Danmarks Midje Sværd
og kobler dets Skæbne til Jærn.

Mon I da vil bære den Vanvidsvægt
af Krigens blodige Malm,
der slaar til Jorden Mændenes Slægt
som Plejlene Loens Halm.

Mon I med Affældigheds Krykkestok
afstiver det sunkne Mod,
naar Kuglen kjæmmer den blonde Lok,
og Ynglingen svømmer i Blod!

Lad fare, lad fare det Daarespil,
nedkald ikke Hævnens Lyn!
De værste Fjender vi har blandt os selv
i eders barbariske Syn.

Der er mere Værn i det spinkle Siv,
der svinger paa Mindets Grund
end i onde Instinkters trukne Kniv,
vildt løfted i Slagets Stund.

Der er mere Værn i den Blomstergren,
der skygger ved Hjemmets Dør,
end i alle de Volde af Jord og Sten
bag Kuglesprøjternes Rør.

De pansrede Forter med Hjælm og Horn
de bliver, o, Danmark, din Grav!
Dit Værn er Agre med bølgende Korn,
der lyser med Fred over Hav.

De blodige Furer paa Krigens Val
dem saar vi over med Byg,
mens Mindet om faldne Fædres Kval
hensummer med Kvældens Myg.

Vi vil ej finde Frelse for os
ved tusind uskyldiges Drab,
langt hellere spytte med Haan og Trods
i Kanonens Helvedesgab.

— *Dit* glubske Svælg bliver aldrig mæt,
forbandede Dyr paa vor Vej,
og gjorde Nationerne dig din Ret,
de vendte Kanonen mod dig.

Du bragte os stadig til større Fald,
endda vi ofred dig alt,
du trak vor sidste Oxe af Stald
og slagted vor bedste Galt.

Se, derfor forlader vi Krigens Sold;
i *Fred* vil vi ta' vore Tørn.
Og holder vi end et Skud i Behold,
det gjemmes til Ulv og Bjørn.

25/6 1910.

SKOLESANG UNDER KRIGEN

Sej mæ, ska *vi* mej i Kri?
Kan æ dryw wor Dar forbi?
Vi er Bønder for Worherr,
løwer helst wor Lyw i Fred.

Fred mo te, hwor nøj ska grow,
Fred po Awer, Fred po Low;
Fred i Hus som Kongens Gord,
det er søen, en Land bestor!

Hwad de Stur fæk rejen nied
i en Ywbliks Kowtehied
kan de biel og bittesmo
krassel mej, te de blywr gro.

Vi vil *Kamp*, men aalle *Kri*.
Kamp den er der Mjenning i.
Kamp gir Kræfter, Lyw og Spel.
Kri slaar Lyw og Mand ihjel.

Der er andt, vi haar aa gjør,
osse andt end ælt wor Smør:
Gjør wor Land saa skjøen og fri,
te dem bejst ku' tryw's deri.

Det mo vær wor dawle Lær:
Urets Brød mo ingen tær,
ingen Ridt po naaen Mands Nakk,
liggud Ret i Gord og Brakk!

Hwis en Ryg bløw krum med Ær,
hwis en fæk *formøj* aa bær,
len en lidt, og lidt ijen;
dæ vil anner da gi Len!

Søen a vild, wor Skuel skuld wær!
klaaer i Lyw som klaaer i Lær,
søen hwer fatte Mø og Mand
wand en Lod i Lykkens Land.

F R E D !

Jeg vaagned i Natten og spejded ræd derud,
al Verden stod i Flammer, det stank saa ondt af Krud;
de største Taarne styrted med Brag under Ø,
mens Floderne kom drukne af Mandsblod til Sø.

Jeg skjulte mine Øjne, hvor Taaren gik og kom,
jeg spejded op mod Himlen, men Himlen syntes tom;
kun Rummets kolde Stjærner saa spotske til Jord,
som dengang Kain indviet dens Kreds til Brodermord.

Ja, Kain er bleven Helten, der raaber ud til Daad
ved Fronten som i Felten, i Luft- og Underbaad;
hans vilde Kølle hvirvler, — *hans* blodige Haand
har Tag i Abels Strube, *hans* Aand er Nuets Aand.

O, raa Instinkters Slave, som snor dit Krigerskjæg,
som praler med din Daabspagt, din Tro, dit Gudepræg,
hvornaar vil du erkjende, du staar ved *Mørkets* Stab,
ej Guds men Satans Frænde er hver, som øver Drab.

Nu rækker atter Jorden sit Barn det spændte Bryst
i Kornets tunge Traver, der bølger mildt mod Høst;
saa rig og god er Jorden, at hvert et Barn blev mæt,
hvis ej Begjær og Blødtørst forgifted Jordens Æt.

Der er et Ord, som hviskes, nej, stønnes trindt om Jord,
de Søndertraadtes Haaben, de Slagnes Fadervor;
o, I som styred Verden, saa den gik rent af Led,
nu styr jer egen Brynde og lyt til Ordet: *Fred!*

K I R K E N

Jeg sidder ved Foden af Bakken,
mens Kirken staar paa dens Top.
Jeg lægger Ho'det paa Nakken,
forsøger at se derop.

Du strækker efter en Himmel
som ingen Stræben kan naa,
og selv har jeg grebet svimmel
engang efter Himlens Blaa.

Jeg vilde ej Haabet slippe,
jeg prøved og prøved paany,
jeg rakte fra „Troens Klippe“
og fik i Haanden — en Sky.

Du præker fra Kor og Krypter
om Dogmer, som ej skal forgaa;
men set fra Himlenes Dybder
vi to er nok lige smaa.

18/2 1910.

FILMEN

Hvad kjender vi enhver især af Verden,
dens Sæd og Skik, dens Folk i Syd og Nord,
dens Floders Gang, dens Stæders travle Færden,
dens Haves Dyb, dens Jungles Tigerspor?
Hvad kjender vi til *Sjæles* Lyst og Kvide?
Knap nok den Sjæls, der slumrer ved vor Side.

Vi fødes ind til meget tungt og ondt.
Paa Væggen hænger til enhver en Sele.
Saa fri er ingen, at hans Blik naar rundt
til alle Jordens skjønnne, skilte Dele.
Een bandt Kontoret, een en Disk i Gyden;
titusinde bandt Pligten, Vuggen, Gryden.

For dem slaar Filmen op de brede Døre
og vinker med et morgenlyst: Kom ind!
Find dig en Plads, og *Lampens Aand* skal føre
ved Linsens Kunst dig til St. Gotthards Tind!
Din Aand skal boltre sig paa Vinger lette
fra Indialand til Spaniens Blomsterslette!

Ja, du hvis eget Liv gled trægt og graat,
her skal du mærke Snarhed, Raphed, Spænding,
se Skurken ledes ud til sit Skafot,
se Helten staa sig i en snæver Vending.
Af Handling Rummet lyner, sitrer, svirrer,
mens selv du gribes, gløder, glædes, dirrer.

Saa mangel simpel Mand i Linsens Lys
har nydt et Glimt af Æventyrets Rige,
naar her hans Aand som i et Drømmegys
saa Lykkens Cypress-Ø af Havdis stige,
saa Nordens Is og Sydens Palmesommer,
der hvor hans arme Legem aldrig kommer.

Naar atter Folk gaar søgende mod Folk,
ej for at slaa itu, men for at lære,
smil ej saa spidst, min Ven! det kan dog være,
den Kunst blir noget af det Bedstes Tolk,
som spænder Broer, aabner Fremtidsvyer
højt over Tidens tunge Tordenskyer.

Hvi da saa spotsk mod denne nye Kunst,
et ægte demokratisk Barn af Tiden!
Ud fra en sur, æstetisk Taagedunst
du stoppe ikke dette Væld til Viden;
lad Smag og Snille smede den til Vaaben,
men dens Nedrakning overlades Taaben.

Saa gid det Hus, som aabnes her i Dag
med høje, brede Porte ud til Gaden,
maa bli' en ny Tillokkelse for Staden,
saa ej paa Skrømt det hejser *Lysets* Flag!
Gid Kunst og Kundskab her maa sammenstrømme
og løfte vore Længsler, vore Drømme!

28/8 1918.

HOLDT, HOLDT, HOLTEGAARD!

Saa *De* har kjendt *mig* i tyve Aar!
Holdt, holdt, Holtegaard!
Jeg har set *Dem* saa grumme lidt,
men syntes endda, jeg saa *Dem* for tit.

Jeg giver *Dem* her et velment Raad:
gaa ikke til Søs i bundløs Baad;
sig til *Dem* selv, før paa Ho'det *De* staar:
Holdt, holdt, Holtegaard!

Skræv ikke vi'dre, end Benene naar!
Skræv ikke saa langt for andres Gaard,
at Deres Buxer en Revne slaar:
Holdt, holdt, Holtegaard!

At staa som Hund ved de stores Port,
den Gjerning bør aldrig agtes stort.
De store vil bare skoggerle,
naar de faar *den* Forsvarer at se.

Han vented sig noget for Disk og Dug,
de gav ham knap et Ben i hans Trug.
Hvor meget han knurrer og flænses og flaar,
hvor vildt-krasbørstigt han rejser Haar,
bestandig det samme Svar han faar:

„Holdt, holdt, Holtegaard!

Vi tror, du gamser, saa godt du formaar,
vi holder dog mest af vor egen Hund.
Den gør langt mere af *Hjærtets* Grund!“

Ja, det er den Tak, en Stymper faar,
der skræver for Rigdommens Port og Gaard,
mens selv han sidder i Stodderkaar.

— Og det er nu alt det Svar, *De* faar:

„Holdt, holdt, Holtegaard!“

SALLING HUSMAND

Fra Grønningør til Livø-Tap
du sér saa skjøn en Kyst,
hvor Holmen nikker som en Knap
paa Fjordens blanke Bryst,
hvor lange Aarer blinker
i Fiskebaades Dans,
mens Brombærranken rinker
om Pigens Vrist sin Krans.

Og bag om Kystens fede Jord
sig sænker Rugen gul,
mens Bonden sidder strunk ved Bord
og bider bredt af Sul;
hans Datter bærer Spange
om Armen fast og rund;
af Plage har han mange
og Sølv paa Kistebund.

Fra Gaardmandsjorden udestængt
sommest den Husmand bor,
mens op i Mosens Kroge trængt
han rydded Grund og Jord.
Han har en Ko paa Toften,
en Gris bag Hyldens Læ,
og stadigt Slid for Skoften
gav Gigt og krumme Knæ.

Men Smilet spiller om hans Mund
i fast og munter Skjæmt,
hans Marv er frisk, hans Sjæl er sund,
dens Strænge ej forstemt.
Hans Haab er lyst som Suset
i Sommerskovens Trær,
og Orm i Kjærnehuset
du fandt ret aldrig dér.

Ja, Hyttens Mænd i allen Land
skal rette Ryggen op
og holde mod Forsagthed Stand
og gaa i sluttet Trop;
da skal din Kvinde mættes,
dit Barn faa buttet Kind,
de lave Døre lettes
og Lyset strømme ind.

Naar Spaden atter hviler *glad*
i arbejdsvante Haand
forvandles til en Perlerad
hvert rustent Slavebaand;
da skal hver Taare tørre,
der randt i Armod's Gys;
da bliver Jorden større,
og Rummet fuldt af Lys.

Juli 1910.

JOHAN SKJOLDBORG

Der kom saa kaad en Bondegut
hen over Danmarks Land;
hans Kjæp svang op, hans Blik slog Smut
udover Land og Strand.
Han nikked kjendt til Bonden,
han keg i Lo og Nøds;
hvor Mor bar ind til Unden¹
der snapped han et Kys.

Han kom med Lommen fuld af Digt
og Sjælen fuld af Sang;
med gavmild Haand han øste rigt
udover Folkevang.
Det stented over Stene,
hvor Grunden ej var god.
Bag Hyttens Hyldegrene
der slog det dybest Rod.

¹ Middagsmad.

Til *Spadesangens* muntre Takt
den lille Russerhest
har Ager ind til Ager lagt
i Danmarks Sol og Blæst.
Klang denne Arbejdssalme
i Hytten skjæv og graa
blev hver dens Kaalstok Palme
og Himlen limfjords-blaa.

Og Bøger kom. — Som Kildevæld
af Bakken frem de sprang,
som Lærker vaagner lidt før Kvæld
ved Pinseklokkes Klang.
Med Fangst fra Vig og Vejler¹
med Hjemmets Blomst paa Bryst,
man saa den muntre Krejler²
erobre Kyst ved Kyst.

Hans stærke varme *Stridsmands-Tro*
paa Tidens Fattigmand —
af den skal gyldne Kræfter gro
til Rigdom for vort Land.
Gjør Sylden³ fast i Grunden
til Danmarks Folkehus!
Solidhed ned til Bunden
er mer end Ørnesus!

¹ En Vejle, et lavt Fjordvand. ² En Krejler er én, der sejler omkring paa Aalehandel, en Levevej, som Skjoldborg drev i sine unge Dage. ³ Sylden er et Hus'es Grundsten.

Du Klittens Søn, du muntre Aand,
der sejred halvt i Leg,
dig rækker jeg min Broderhaand,
vi vil jo samme Vej!
I Sange maa vi vugge,
i Kampen er vor Lyst
til høje Magter slukke
Livsflammen i vort Bryst.

EVALD TANG KRISTENSEN

Strid paa Foden skred han frem,
kom fra Hav og salte Strømme,
Hedens Sand var Barnets Hjem,
Danmarks Hæder blev hans Drømme.

Ej hvor Fornemhed slog Bo,
men hvor Dør hang skjævt paa Hængsel
gik han ind og søgte Ro
for sin svare Forskerlængsel.

Der paa Bænken knastret, smal,
midt i Dunst af Klynerøgen
sad han under sodet Hjald,
øjemild i Saga-Søgen.

Rokken spelted, Tenen tvandt,
Folkevisens Text og Tone
muntert ham i Pennen randt,
kvædet af en udslidt Kone.

Smilet om hans Læber laa,
naar han hørte Guldets klinge,
hørte under Hyttens Straa
Sus af Folkeaadens Vinge.

Æventyr og Oldtidsskjæmt,
Trolde-sagn og dunkel Tale,
halvvejs husket, halvvejs glemt,
drog han op fra Død og Dvale.

Blev kun slag hans Møjes Frugt,
dunked Regnen paa hans Trøje,
ingen Kulde fik dog slukt
Forsker-glimtet i hans Øje.

Strid paa Foden, uden Hvil,
saadan gik han ufortrøden
disse lange, jydske Mil,
som ta'r Sigt mod Aftenrøden.

Gamle, sejge Sagamand,
stil nu gjæv din Kjæp i Krogen,
mens paa Fyrreskivens Rand
vi slaar op i Dansker-Bogen.

Der blandt Ættens bedste Kuld
skal dit Navn med Tak vi finde,
prentet som i Egens Bul,
selv et ædelt Folkeminde.

Juli 1917.

H. F. FEILBERG, 80 AAR

Saa do bløw føj her mødt i Høst
mell aall Guds gued Gawer,
og fæk dérfræ den skjønne Lyst
aa sammel Nieg i Trawer!

Den Stak, do saatt paa Jyllands Towt
med Nieg fræ *Slett* te *Slien*,
vil fyld wal paa wor Muers Lowt,
for der er Drywsel i'en.

⁴/₈ 1911.

H. F. FEILBERG, 90 AAR

Du gamle Præst med det hvide Skjæg
og Smil paa de blegede Kinder,
Du sidder saa tryk ved vor søndre Væg,
hvor Solen ret fryntelig skinner.

Du minder mig nu om hin Jelling-Gorm,
som Peblinge kalder den gamle,
ens er I i Alder om ej i Form,
og begge I maatte jo *samle*.

Han samled et Rige, det gjorde Gorm,
en *Ordbog* monne *Du* samle,
og begge skal staa i Slud og Storm,
hvad end i Verden mon ramle.

En Dag vi rejser *Din* Bavgasten,
en herlig — ja Død og Kritte!
Og den skal staa uden Sprag og Mén
som Gorms i vort Jyllands Midte!

⁵/₈ 1921.

SKIVE BY OG DENS DOMMER

En lille By med mange røde Tage,
hvor Storken triner langt i Aftensol,
hvor Gaden skjælver under røde Plage,
der ager ind med *Mehl* og *Goul* og *Boel*.^{*}
Dens Agt og Trang var ej det Himmelhøje,
dens Raadhus lav og graa ved Jorden staar.
Med Skillingsglimtet i Poliskheds Øje
dens Kjøbmænd blandt „solide Kunder“ gaar.

Saa soled sig den lille By paa Bakken
og spejded efter Chancens Himmeltegn,
mens Vestenvinden blæste den i Nakken
og stribed hvast dens Ruder med sin Regn.
Men Fjorden blaaned smukt mod Aftentide,
og Rylen ruged i dens salte Græs;
dens Bro stod krum henover Strømme stride
og dumred under tunge Fragtmandslæs.

* Typiske Sallingnavne.

Hvor var den By os kjær, da vi var Dreng
og strøg herind som fregnet Markedsgjæst
med Studekalven fra de vaade Enge,
naar alt var Skraal og Karrusel og Fest!
Der stod en Liremand paa hvert et Hjørne,
en Elskovs-Sanger græd sin Mund af Led,
og vore Fædre stred med store Bjørne,
som *Lemmings* Formænd fik at trækkes med.

End ligger Byen ud mod skarpe Vinde,
og paa dens Ryg slaar mange Veje Kors,
og vil du ligeop til Torvet finde,
da knager Koderne i gammelt Hors!
Men Byen har saa blød en Arm om Livet,
en Silkearm med Blomsterbræmmer paa;
saa krum, saa ømt den glider ud fra Sivet,
vor Barndoms Flod, den blide Karup Aa.

Og Byens unge Døtre, lyse, fagre,
opvoxed her med Øjne klinteblaa,
og Haaret fik en Lød af modne Agre,
af Byg i Høst, som Vinden aander paa.
Det Blaa randt i fra Fjordens dunkle Strømme.
Hvor er den Mand, der tør hin Skat forsmaa!
Er vore Kvinders Øjne blaa og ømme
da glemmer vi, at Tidens Lød er graa.

Til denne By fandt Vej vor vise Dommer,
en skolet Mand i Humanismens Aand,
som aldrig fôr med Piber eller Trommer,
som hel're *løste* end han *lagde* Baand.
Kun arge Skjælmer han gav Grund til Klage;
han aldrig brugte Lovens Sværd til Stød;
af gammel Vane værged han det Svage,
og Voldets Arm han fast, men stille brød.

— Hen over Byens Tage Svanen trækker
med Paasketoner over Vaarens Land;
i *Skive* Enge Aft'nens Frøer kvækker,
saa Gjenlyd klinger ind fra Skov og Strand.
Gid By og Dommer her maa trives sammen
— *han* og hans Viv bag Som'rens Rosenhæk —
og nyde Livets Kaar i Fryd og Gammen,
indtil det sidste store Svanetræk.

REDAKTØR CARL HANSEN,
SKIVE

Der hvor Banken falder
bred mod blommet Eng,
Agerhønen kalder
sent sit Kuld i Seng,
der hvor Plagen travet
rundt om Fennens Rand,
stiger tungt af Fjorden
Sallings grønne Land.

Lindt har Lyset leget
over dette Land,
mens „vor Moder“ bleget
Væven langs dets Strand.
Maanen gik med Lygten
over Pigens Blik
mens bag straatækt Længe
første Kys du fik.

Der skød kjække Svende
af hin Blaalersbund;
sidder én derhenne
just med Skjæg om Mund.
Femogtyve Somre
skrev han i ét Træk.
Aa, han brugte grumme,
grumme meget Blæk!

Men med Blæk det sorte
og med Pennens Rør
aabnes Tankens Porte,
Evighedens Dør.
Skrev han end for Nuet,
slog med Døgnets Tamp, —
ingen *Fremtid* hvælves
uden *Nutids* Kamp!

Sus af stærke Tanker
jaged tit hans Pen.
Ud fra Hjemmets Banker
saa den Gladensvend.
Hytterne de krumme
langs de side Kjær —
dem han vilde tromme
sammen til en Hær.

Blond han steg af Flokken,
da en Ungdom kry
under Junker-Blokken
Sommer red i By.
Der var nok der rendte
bort fra Ærens Krav.
Carl holdt fast om Stangen.
Gjør det til din Grav!

Du har sendt saa mange
glade Tanker ud,
som sank ned i trange
Hjerters Hverdagsslud.
Hjemmets Sand du hældte
aldrig af din Sko;
lys og lærkesindet
var din Lægmandstro.

— — Se hvor frit det ligger,
Sallings stærke Land!
Fjorden ømt det slikker
under Stjernebrand.
At med Pryd det bærer
Friheds Brudekrans,
det er ham til Ære,
denne Daad er hans!

VIBORG DOMKIRKEKLOKKER

Jeg var saa munter en Hyrdesvend,
jeg vogted paa Jyllands Hede.
Der tit med Vinden jeg stak i Rend
hen over de Moser brede.

Da trilled Duggen af Mos og Fleg,
mig Brisen i Øret blæste,
Hjejeungen af Reden keg,
og Ormen bag Vidjen hvæste.

Men standsed jeg brat paa rappe Taa
og linned de vaade Sokker,
der hørt en Rungen langt østerpaa;
det var dine vældige Klokker.

Det var som det toned af Jorden op
og dirred fra Himlens Slugter;
Porsen rysted fra Taa til Top,
og Lækatten flygted i Bugter.

Men Klokkelyngen fejred en Fest,
med Kjendermine den nikked.
Mit Drengenhjærte bag lappet Vest
som Fugl under Trøjen pikked.

Da blev mig saa stor den Hede graa,
saa højt omspændte mig Himlen,
Øjet randt fuldt af Drømme blaa,
og Sjælen fyldtes af Svimlen.

Men vidt omkring i det tavse Land
langs Moser og side Enge
bag Dales Dis som bag Hedebrand
stod andre smaa lyttende Dreng.

27/3 1921.

EN BY DØBES

Hvor Aalen dybt i Tangen bo'r
og hvide Maager sejle,
der er et Vand ved Østerfjord,
som før hed *Nørrevejle*.

I tusind Aar paa denne Vig
har Stormen flyttet Brikker,
og Mari-Rok og Pejers Pig
i den sat gyldne Prikker.

Den hørte Vaadesang mod Pest
fra revnet Kloster-Klokke
og Hyl af Krigens vilde Gjæst
og Oldtids Ulveflokke.

Nu kaster Maanen Gyldenbro
blandt Vigens lave Lande,
saa Natten gaar paa Søversko
ind mod dens tavse Strande.

Se dette Navn af gammelt Gavn
det trækker vi af Vandet,
med det betegner vi vor Stavn
og ikke noget andet.

Ja, dette Navn af irret Malm
det ønsker vi at føre.
Gjør da, o Foged, ingen Kvalm,
men skriv dig det bag Øre!

— Du yngste Barn paa Danmarks Skjød,
født under vilde Krige,
gid du maa dele *Fredens* Brød
med Danmarks Land og Rige!

Saalænge Næ vil følge Ny
og Mand til Mø vil bejle,
skal du vor By staa under Sky
og kaldes *Nørrevejle*!

SØLBRYLLUPSSANG TIL MIN
ÆLDSTE SØSTER

Naar Klokken ringer den første Gang
til Lysning for et Par Hjærtens Venner,
da ligger Livet med Sol og Sang
fra Kirken ud til Alverdens Ender.

Men Dagen lider,
og Skyggen skrider,
de lyse Lokker blir graa omsider
i Døgnet's Stræb.

Slet ingen slipper for Sorgens Saar,
hvor sagte saa han sin Vej vil vandre.
Men to kan bære selv tunge Kaar,
blot Byrden bøjer dem mod hverandre.

De ser tilbage
mod Glædens Dage,
og dem, der kommer, med Tak de tage
af Himlens Haand.

Saa bygged her ved den grønne Eng
to Livsens Venner saa lun en Rede,
og Aæn rørte sin Sølvstræng,
mens Straa de sanked fra Mark og Hede.

Ej Tant de fragted,
ej højt de tragted,
men tro som Guld i den Del, de magted;
og det er stort,
ja, det er stort!

I tog min Faders forblæste Gaard
og dyrked trofast dens magre Marker.
Saa lys jeg ser den ved Høst som Vaar
indunder Himlens de lange Arker.

Her fødtes Trangen,
jeg fik til Sangen,
mens Sandet brændte mig under Svangen
af nogen Fod.

Fornylig slutted saa skjøen en Vaar,
nu fyldes Landet af Somrens Glæder.
Naturen drager mod Brudens Gaard
med Løv ved Bæltet og Bryllupsklæder.

Se Sivet svajer
og Rugen drejer,
og Kavelotten hun staar og nejer —
min Moders Blomst,
o! Moders Blomst!

Hvor godt at komme i Gaarden her
en Sommerdag, naar fra Syd det lufter,
naar Plagen rimmer i grønne Kjær,
og Mindets Blomster fra Engen dufter.
Vor Evne føder,
vor Kind den gløder,
vort Hjærte skjælver ved alt, det møder
paa Hjemmets Jord.

Saa signe Himlen jer Hædersdag
for ærlig Vandring ad stille Stier!
I har fortjent dette Gildeslag,
I tvende flittige Arbejdsbier!
Naar danske Bønder
fra Thy til Tønder
faar Ros og Hæder i Nord og Sønder,
I hædres med!

GI JER STÂAND, BETTE BØEN —!

Tilegnet Dr. H. F. Feilberg
paa hans 90 Aars Fødselsdag.

Hun var gammel og styw og hun stoged teframm,
men æ Øwn de war lywle og klaa',
og æ Hinner haaj aalle gjord Maren teskamm
ved æ Rok, i æ Nøds som æ Laad'.

Hun war sjalden forsagt; hun haaj aalti for Sej':
„Der er Suel baag den *swoteste* Blaan!“

Men især haaj hun den Sprog i Ynd og i Ej':

„Gi Jer Staand, bette Bøen! Gi Jer Staand!“

Søen war æ en Daa, der fild værkele Urd
fræ dem Ung ved dje Kwot og dje Kand';
strags war Maren allat; hun skrej hen te dje Burd,
og no war hun opp i æ Wand':

„Det ka vær, a skuld ti', men' dem Klog snakkes ve',
men det kleder Jer liddle aa kraan!

Der war osse nøj gjord, far I anne bløw te.

Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Det er ild', nær æ Kal den vil staang mud æ Kow,
far hun wal haar si Skind slikked tar;
i den Hytt, hwor *Kaalhøgen* med *Kjephyw* slaar Bow,
sigter a, saa misæl, ad æ Dar!
Den Stegi, der baare ka *spytt* i æ Lys,
ska ett kom te *mæ* for aa braand'.
A bytter ett Sind mud hwer fleggermunded Fy'es —
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Aa, wor Ti, ja wor Ti, hwor den *flywer* astej,
saa den klywer æ Luft som en Stjan!
Det æ *mæ* øwer æ Haand, a kan ett hæffel mej,
om æ Bjen' saa vild aalle saagjan.
Men a tinker — imen a gor ud a' Geled:
Er *Idaa* saamøj ringer end *Imaan*?
Rend da saa fræ Jer Træsko, men ett fræ Jer Ved!
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Tho vi haar da wal nøj, der er ward aa bewaar,
saa vi ett skuld løf fræ æ *hwer* Krumm,
haar en Skat, der ka gjeld, om wor Folk kam i Faar,
og gi Fryd te di Daw', der vil kom.
Faa Jer Muer ved æ Haand; hinne Øwn er saa mild;
I faar hjælp hind igjæmmel æ Saand'!
vend Jer Ansigt mud hind; hun vil aalle Jer ild'!
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Hun ska lær Jer aa sammel Jer Kraft ved æ Jurd
istejfor med Blæst pust Jer op.
Det frøjter a for, te I glemmer jer Rud
for en rødsprawled Blomst i æ Top.
Den Blomst, der skal bryd af jer Traang og jer Trow,
den nytter æ liddle aa laan.
Ta Jer Tid te aa grund', skaf Jer Fred te aa grow!
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Hun haar lær mæ aa bed', som hun lær mæ aa kwed';
hinne Bønner fild jawle nøj laang';
hinne Viser war hwerken faanywle hæ skred';
nej, de war saamænd sumpers og taang'!
Og hun sang 'em sommjest med den Mindst ved æ Patt,
nær æ Kok han fløw træt te æ Raan!
Hwa fand I wal aa syng, der ka grief om æ Hjat?
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

Kan I ett how *jer* Muer, far æ Hor det bløw gro,
nær som Bøen I war lemples og ring'
og I lo og ku hwerken styw' heller sto,
som en Sparr, der haar grutted æ Ving.
— Aa, hwor sleged og strøøg hun æ Swed fræ *mi* Kind',
men' æ Dyn fæk en Strim' aa æ Maan!
— Hun er henn, sølle Muer! Vi ska *hwerjen* forswind'!
Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!

— Ja, forswunden er Mar'n. I wor Degn hans Bog
ka det løses af Møer som af Swenn'.

Hinne Kjep fand a slæn i en niedstøwed Krog,
men æ Hâand, der sku før' en, war henn.

Men sir a, hwor Aalting det *stormer* astej,
for aa møwer heller trøj' paa hinaan',

da er æ som der bevred en Stemm øwer mi Vej:

„Gi Jer Staand, bette Bøen, gi Jer Staand!“

9/4 1921.

II
GLIMMERSAND
ET HUNDREDE SMAAVERS

Jeg greb min Hat en gylden Dag,
jeg maatte bort til Heden,
 til Elvespind i Lavets Lag,
 til mørke, tunge Bakkedrag,
til Ensomhed og Freden.
Der peb en Mus i Porsens Busk,
og der hang Frø i Frytlens Dusk,
 det var saa skjønt at skue.
En Tater sov bag Tørvestak,
og fjærnt med Glimt mod Kjærets Brak
 fløj hjem en snehvid Due.

1905.

Jovist er jeg en Spillemand,
en Landsbysjæl, en stille Mand,
forgjort i Rytmedaaben,
men stærkest er jeg Tidens Mand,
en Kampens Mand, en Stridens Mand;
staar Retfærds Port ej aaben —
hejsa, da blir mit Strøg tilfals
for anden Dans end Bondevals,
da ta'r jeg Fjolen ved dens Hals
og bruger den som Vaaben!

10/10 1912.

Naar jeg er glad, jeg digter
og finder alting godt;
men er jeg trist, jeg sigter
og finder alt saa smaat.

8/10 1911.

Naar Sæden staar i Klynge,
naar Vaar gaar frem af Sne,
det er min Trang at synge,
det er min Lyst at le.

1916.

Sid hvem der vil paa Sagastol
og læsp om Musers Dans.
Jeg slynger om min Bondefjøl
af Rugens Ax en Krans.

1907.

Maa jeg kun spille, hvad jeg vil,
skjær I saa blot Grimasser til!

26/8 1909.

Jeg kan ikke slippe det Nære,
jeg bader kun, hvor jeg kan bunde;
lad andre prise det Sære,
jeg søger ikkun det Sunde.

1913.

Jeg kan ikke røre æstetisk Salat,
af Kringler ej bage en eneste,
lad andre gi' Boller med Skum og Sukat,
jeg er Grovbrødsbager — til Tjeneste!

11/12 1915.

Du synger om Amalia —,
min Sangmø er — Realia!

1915.

Den Mand, hvis Barndom randt i Porsens Duft,
han trives ikke vel i anden Ramme,
han faar kun rigtig Vejret i den Luft,
der sitrer over Hedens stille Damme.

1908.

PAA TOFTDIGET

Her har jeg staaet som Knøs og moden Mand,
mens Poplens Blad af Nattens Vinde vendtes,
og set derud mod Horisontens Rand,
hvor Lys bag Lys i øde Hytter tændtes.
Der ligger mer end tvende Fyrstendømmer
bag disse lave Hyttelys og drømmer.

1909.

Min Sommerbrud! Her plukked jeg
en lille blaa Forglemmigej,
den sidste, som jeg faar at se,
før Somrens Pragt er dækt af Sne.

I Aftensolen stod den nys,
nu er den dækt af mine Kys;
og denne blaa Forglemmigej
med Kysset paa den sender jeg,
min Sjæls Udkaarne, hjem til dig!

21/8 1892.

Og løb end krum den Livsens Vej,
der lagdes ud for dig og mig,
den samme Sol, den samme Vind
har strøget om vor Barnekind,
og samme tyste Stjerneskin
ad Hjemmets Ruder bæved ind.

11/7 1912.

TIL NANNA

I

For dig jeg læste hver nyskabt Bog,
forinden den nogenslags Sværte tog;
og naar min Skildring blev ung og stærk,
da skjalv dit Bryst bag din hvide Særk,
og naar den fyldtes med stille Fred,
du gav den hyppigt din Taare med.
Saa fyldte du mig min Nat, min Dag
med stille Lykke og sødt Behag.
Og gaar mit Ry over Danmarks Jord,
dig skyldes Freden, hvoraf det gror.

1916.

II

MED EN DIGTSAMLING

Her er Digte store og smaa,
djærve og stærke, lyse og graa,
Digte, som du har aandet paa,
somme sprungne med Spyd og Stang
ud af Sjælens forborgne Trang,
andre vækket en Morgenstund
ved et Kys af din kjære Mund.
Klang med Styrke mit Tonespil,
sad du stille og lytted til;
blev dit Øje i Sangen vaadt,
vidste jeg, at mit Digt var godt.

20/3 1909.

Saa sødt er dit Kys, din Mund saa blid
som Hækkens Duften ved Foraarstid;
saa strømmende frisk var din Kjærlighed
som Bæk i Enge, naar Sol gaar ned.

24/12 1916.

MED TAK FOR SØNNEN

Jeg fæster disse Perler ved din Strube
med Tak for ensom Kamp i Smertens Egn,
og mod din spændte Barms blidtsvungne Grube
jeg presser Kysset som dit Hæderstegn.

14/7 1911.

Hjærtegræs . .

7

Og du skal elske det danske Land,
saa langt dets Kyster sig strække,
og du skal vokse dig der til Mand
og tage din Plads blandt de Kjække;
hvert Pust om dets mindste Fugleø,
hver Lærketrille i Sol som Tø,
hvert Hus langs Stranden, hvert Sejl paa Sø
er Del af dig og af Danmark.

1907.

Vi har et Fædreland, hvis Kjæmpehøje
er brune Knapper i dets grønne Trøje.

DAUGBJÆRGDAAS

Se ud mod denne Moræneknold,
hin Ankerplads for en landskjendt Trolde,
ja, Ankerplads for langt mer endnu,
som troldebandt mig paa Sjæl og Hu.
Faar Heden Furer og Sletten Rynker,
om Dale jævnes, om Høje synker,
end blaaner evigt mod Himlens Rand
hint faste Punkt i mit Barndomsland!

1912.

FOR NOGLE FYNESKE KARTOFLER

En flygtig Gjest fra Danmarks Humlehave
med smukke Ord mig skikkede nys en Gave,
en herlig Frugt af Fyens fede Muld,

Kartofflen hedder den helt underfuld!
Kun faa os skjænker Gaver, som kan gro;
én saadan Gave er saa god som to.

Paa Deres Ord jeg graver ned mit Pund,
imens jeg lønligt mimrer med min Mund.
Saa gid den i min stride, jyske Muld
maa faa sin fynske Runding fed og fuld
og stadig nye ormfri Slægter avle,
der former Bløst af Sommersolens Guld
og lyser kjønt om Jenles hvide Gavle!

1907.

TIL MIN ÆLDSTE SØSTER

Nu blir der snart om Hjemmets Porte grønt,
der hvor vor Barndoms Lærke sang saa kjønt,
mens Kavelotten stod om Vibens Æg,
og Mor hun klined Nødsets Vestervæg.

I Gaarden ved den kavlinggyldne Eng,
der stod *din* Vugge som din Brudeseng,
der har du ensom grædt i stille Nød
bag lave Ruder ved vor Moders Død.

Vi andre drog mod Klodens fjærne Grænser
afsted for Hopsahestens løse Trensér.
Vor kaade Flugt og Føjt *du* ænsed ikke,
du blev derhjemme og gav Kalven Drikke.

1910.

7*

FLY KIRKE

Jeg lagde min Mor ved din østre Gavl,
min Far ind ved hendes Side;
men selv vil jeg ligge bag Rugens Tavl,
hvor Skygger i Drætiden glide;
for du var ikke min,
og jeg blev aldrig din;
kun én Gang du bød mig dit Brød og din Vin.

1906.

I MOL

Jeg rev min Haand i Flænger
paa Verdens Tjørnehæk;
det nytter ikke længer
at smøre paa med Blæk.

Det vilder mine Sanser,
det presser paa med Skrig.
Du spørger, naar det standser?
Den Dag jeg ligger Lig!

7/7 1901.

Grusomme Dag, da man stritter og strider
for opad at vinde
til Klarhedens Tinde,
men glider og glider!
Da bare man fattes et Reb og et Søm
for at ende sin Strid
for en gjøglende Drøm.

22/7 1906.

Elsk din Næste,
og han vil hade dig!
Gjør ham Gavn —
og han vil skade dig.

9/2 1910.

Forbandet hvert Ord jeg digted
om Venner og Venskabs Kraft!
Kun *han* har dig aldrig svigted,
du aldrig til Ven har haft!

10/8 1906.

EFTER RUNIUS

Mangen én sit Rævehjerte
skjuler under helligt Nid;
kan han alle oversvælte,
staar jo *han* alene hvid.

1908.

Farvel al Grubleri og Indadvendthed!
Livsbuen sitrer i min Haand af Spændthed!

1916.

Hvad er Skraalet, hvad er Hadet,
hvad er Usseldommens Nag,
naar vi blot paa Sejrens Dag
løfter Guld paa Spadebladet.

11/10 1912.

Man ærgrer sig *gratis* i Verden,
og det er forresten skidt,
for hvis det kostede Penge,
man ærgred sig ej saa tit.

¹/₁₀ 1894.

MENNESKER OG NATUR

Trindt fra aabne Rendestene,
slaar en Stank imod min Dør;
dog hver Morgen Draaber rene
funkler fint paa Siv og Rør.

1918.

Lad os ikke klage paa Livet,
før det røves i Dødens Stund.
Lad os tage hver Dag, der blev givet,
som et Kys af en elsket Mund.

⁹/₁₀ 1919.

OPTIMISME

Jeg fandt Grønt paa den ødeste Tue,
jeg saa Knop paa den tørreste Kvist.
— O, hver Sjæl har *sin* brændende Lue,
som hver Sten har sin springende Gnist!

⁵/₆ 1919.

Lad mig eje til Graven et Hjerte, som flammer!
lad mig dø under Kampen med Ar og med
Skrammer.

²²/₉ 1913.

Vogt din Sjæl for Drømmens Snare;
Drømmen, Drømmen er vor Fare.
Vi vil se med aabne Øjne
ind i Livets Last og Løgne.

1907.

Kanske det er vort Hjertes Fejl,
at det paa *Drøm* vil vugges;
men skjænder nogen paa sit Spejl,
fordi dets Glar kan dugges!

1901.

Ja var der ingen Minder til,
saa slap vi for at græde;
men var der ingen Kvinder til,
saa var der ingen Glæde.

24/9 1914.

Tylvte-Tvivl med Nid og Nag
glemmes fuldt i Frydens Nætter,
naar ét ilddøbt Favnetag
tusind døde Dage sletter.

1906.

Lykken det er Hovedsagen,
kommer ikke altid strax,
oftest li'som Bær og Ax
efterhaanden — op ad Dagen!

1916?

Ja, *Lykken* søen tepas for tow,
den mo'en skam ta rap ve;
den skjenkes kons te Husbehov,
og det endda saa knaple.

7/7 1901.

Er Livsvejen aldrig saa knudret og svær,
du slipper dog ej for at prøve;
og fandt du en Ven, du af Hjertet fik kjær,
se til, du ham ej skal bedrøve.

1903.

Ja, tungt at staa ved sine Kjæres Kiste,
langt tung're dog: *slet* ingen ha' at miste!

1900.

Vi bruger Haand og Hjerne,
anspænder Nat og Dag os,
vi vil jo alle gjærne,
at det skal *blomstre* bag os.

EN HILSEN

Vi hugger ind med frejdigt Mod
i Blad, i Bog, paa Thinge,
for Prosa er en Øxe god,
men Verset er en Klinge!

Nov. 1912.

DU BONDE!

Skriv ikke dit Navn paa den drivende Sky
eller Himlens blaanende Rift;
rids det dybt i den grønne Vang
med Plovjærnets syngende Stift.

1908.

O, elsk os frem den gamle Bondekløgt
i Sindets Stemthed som i Studens Røgt,
da tror jeg vist, at Folkets dybe Synder
en Dag skal sones ved de danske Bønder.

20/9 1913.

Den Husmand er kun lidet højvelbaar'n,
han pløjer sindigt sine Jorder magre,
mens Greven sidder i sit høje Taarn
og spytter fedt ud over Danmarks Agre.

1909.

Hvi skræmmer I en Stymper væk
ved eders onde Domme?
Ros, hvem der vil, den *lige* Bæk,
jeg elsker mest den krumme!

19/8 1913.

TATERNE

Vi vælted deres Hytter, vi øded dem selv
bag Tugthusets gitrede Celler;
og da vi havde plaget dem grundigt ihjel,
vi lod dem opstaa i Noveller.

9/12 1918.

Først skal Barnets Hunger mættes,
saa dets sunkne Skulder rettes,
og tilsidst ved solglad Leg
Strandens Blomst i Haaret flettes.

26/11 1909.

DE ARBEJDSLØSE

Mens Verden skjælved under Myrde-Krampe,
I søgte Kundskab ved en Sparelampe.

18/3 1918.

TILEGNEELSE

Her har jeg blæst i den hule Haand,
saa Avnerne røg om min Næse,
og har jeg blæst af en skrøbelig Aand,
saa kan nu I andre blæse.

8/4 1916.

En Kurvfuld Sæd, med Avne og med Kjærne,
og ikke alle Avner kan jeg fjerne;
kun dem, der ret betragtet ej er mine,
men skyldes Sætteren og hans Maskine.

20/7 1908.

TIL MIN KORREKTURLÆSER

Saa har vi strøget af os det kritiske Kridt
og Fejlene, som dine Fingre luged.
Nu straalers Bogens Ansigt frimodigt og frit
som Knægtens, der har tvættet sig ved Truget.

1907.

„BAG HJEMMETS GAVL“

Naar Graven kalder hjem min Digteraand,
mens Glemslen skumrer bag min Aftenrøde,
med denne Bog udi min matte Haand,
jeg gaar mit Eftermæle rank i Møde.

24/7 1912.

I EN BOG TIL EN JULEBAZAR

Jeg skrev dig, Bog, i Sommersol,
da Jyllands Gjøg i Hylden gol.
Saa bring nu, Bog, i Vinternød
En fattig Mor et Julebrød.

Dec. 1916.

MED „JÆVNT HUMØR“

Saa slutted dette Aar sin Sommerleg,
og her er et af Høstens gule Neg,
som jeg har sanket under Spøg og Latter
paa Fællesvang med Bonden og hans Datter.

20/9 1913.

MED EN BOG

Hvor Vinden sukker tungt om brune Banker
og langsomt flytter med det hvide Sand,
der rammed Himlen ind mit Barndomsland,
der jeg mig Mindeax af Lyngen sanker.

Du fødtes der, hvor brune Brombærranker
slaar Kreds om sorte Jorders gule Pragt,

af Muldens Fedme blev *din* Kavring bagt,
bag staa blaad Hav din Ungdom laa for Anker.

Men er end Lyngens Duften knap saa kjær
som Brombærblomstens om *dit* Hjemlands Have,
jeg ved du skatter højt min Sandmarks Gave;
dens klintefrie Avl jeg skikker her.

1904.

TILFÆLDIG GJÆST VED ET
BARSELGILDE

Du Barn blev født, hvor Ormen kaster Hammen,
mens Solen leger over Lammets Kryds,
hvor Lyng og Rug mod Kvælden hvisker sammen,
mens Jord og Himmel mødes i et Kys.
Vox op og prøv, om ej din Barndoms Rige
en Dag mod dig fra denne Bog vil stige.

1909.

FRK. DORRE

Saa har De gjæstet Lyngen i dens skyhøje Slot
og set, at dens Blomster, de klæder Dem saa godt;
om Deres dunkle Lokker i Ungpigemod
De slynged under Bakken en Krans af Ulvefod;
som selve Lyngens Muse De stod for min Dør
og nejed som ved Mosen det duskede Rør.

For denne Aabenbaring paa Ahlhedens Land
jeg rækker Dem min Vandrebog igjennem
Mindets Land.

1908.

FOR EN KASSE VIN

De bød *mig* Vin
fra Rhon' og Rhin,
en Livsens Drik mod Døgnets Spleen.
Den Dunk, jeg sender Dem af min,
er hverken sydlandsk eller fin;
den høstedes langs Kløverstien
en Sommerdag af Humlebien.
Paa Proppen staar der: Bondevin.

28/4 1917.

I „ESPER TÆKKI“

Jow vis er mi Esper jo bløwen wal gløj,
han haar æ som anner i Salling og Fløj,
de blywr nøj dingelworn aa aa drikk' møj.

1913.

MED „LIVET PAA HEGNSGAARD“

Du gamle Scenerotte, slip lidt den vante Kost,
og sæt de kræsne Tænder i min gamle Bondeost.
Smil, om Du vil, ad „Manglen“, dog ikke altfor
spidst;
alt *Liv* paa Jorden skyldes visse „tekniske Brist“.

8/12 1907.

MED „FOLKE-UDGAVEN“

Jeg tro'de alt som yngre paa:
Man læser for at misforstaa;
paa hvad du halvt i Søvn fandt
du dine største Sejre vandt,

men hvor dit Blod randt i dit Blæk,
du høstede Smil og Skuldertræk.

— Det tror jeg end som ældre paa:
Ens Himmel er ej altid blaa,
men surt og sødt i Haandfuldmaal
blev rystet i en Digers Skaal.
Og Ry og Ros gir Rus og Hik,
men Bærmen er en ædru Drik.

26/3 1912.

Vel kan jeg ikke stave,
som Mester det vil have,
nej, ej for nogen Pris —,
men roser man kun *Aanden*,
jeg trykker gjerne Haanden,
der svipper med sit Ris.

30/12 1916.

TIL MIN EFTERABER

Do bid af mi Kovring
forovn og fornejn;
æ Mad war sgi min,
men æ Maag bløw di ejn!

14/4 1910.

TIL EN KRITIKER (*Hans Brise*)

Der staar paa Torvet et Lindetræ,
som sigter mod Solen med knudret Gren.
Det yder Børn og Tiggere Læ.
Dets Rødder gaar dybt under Torvets Sten.

Men Stadens Køtere kommer i Rend
og væder dets Stamme og spjætter og gøer,
og Gydens Katte lister derhen
og hvæsser i Barken de lumske Klør.

Men Træet agter ej stort derpaa.
Dets Krone suser i Morg'nens Luft,
og Køterbesudlingen plump og raa
dets Væv omsætter til Lindeduft.

Saa kom Deres Haan mig vel tilpas!
Som Linden jeg hører til dem, der tror,
at Hundebesudling og Kattekrads
er Ingredienser, hvorved vi gror.

¹⁰/₈ 1916.

TIL EN DYDS DRAGON

Du smæder mig, og du smæder min Sang,
men *Danmark* har du dig kaaret.
Saa hænder det ogsaa Damer af Rang,
at de faar Lus i Haaret.

²⁸/₉ 1912.

Og møder jeg Hr. *Snyderik*, han faar en Spytteklat,
men træffer jeg en *ærlig* Mand, saa tar jeg
af min Hat.

Det første sker nu mest hver Dag,
det sidste ej saa tit;
saa det er ej af denne Grund, min Hat er noget slidt.

¹⁰/₈ 1919.

TIL „POLITIKEN“

At sky de *friskeste* Nødder og hver en æggende Lyd
det kalder de *hule* Tænder imellem sig for Dyd.
Du var for de huleste Tænder bestandig saa haard
en Nød;
de bad om Grød og lidt Stokfisk, du gav dem —
1910? Bankekjød.

Kast ham paa Døren, hiv ham paa Porten!
Han har Misundelsens Lus i Skjorten.

29/4 1914.

RIGTIGT SPARK

Et Spark mod en Port
Mirakler har gjort.
Et Spark i en Lort
har aldrig gjort stort.

31/8 1910.

ARVELIGHED

Min Bedstefar var saa lystig en Mand,
han tog sig en Pægl, naar han vaagned,
derfor maa nu jeg drikke Potter af Vand,
som Tørveilden har dovnet.

14/8 1918.

DANSK SNAPS

Mine Fædres Drik blev lagt for Had;
dog var der Humør i Snapsen,
og bydes *du* én, din vrantne Rad,
da raader jeg dig til at haps'en.

6/8 1911.

STAMBOGSVERS TIL HUSGAASEN

Du svang dig aldrig højt,
faldt derfor sjælden ned —,
din Sjæl er en tør Beskøjt,
men Kroppen, ak, hvor fed!

¹/₁₂ 1915.

NATIONALITETSBLANDING

Tysk Drik i fransk Krus
gav jydsk Hik og dansk Rus.

Forbandet være Krigen, den røde, den raa,
som sigter paa de Store men træffer de Smaa!

1916.

Naturen er altid ædel og ren,
har ingen Aviser der flyver.
Gjør *du* Guds Mark til en Rendesten,
jeg agter dig ej ved en Styver.

⁹/₆ 1920.

Jeg holder saameget af dig,
men siger det ikke saa tit,
for det, der siges bestandig,
betyder bestandig saa lidt.

ST. BLICHER

Den gamle Skytte Blicher
hans Haand er stadig sikker,
hans Bøsse ikke klikker,
men rammer paa en Plet.

Hans lune Digterøje,
velkjendt med Livets Møje,
nu smiler fra det Høje,
om hvad det her har grædt.

18/4 1916.

BJ. BJØRNSON

For os han var som Sol og Regn,
om tusind Aar et Himmeltegn.

25/4 1910.

HENRIK PONTOPPIDAN

Saa fornem en Digterskude
gaar ind under Danmarks Ø,
med vægtige Værker lastet
den duver saa tungt i Sø.

Jeg kipper fra Jollen med Flaget,
jeg svinger min brede Hat,
mens Skuden langeligt glider
ind under den lyse Nat.

24/7 1917.

JOHANNES V. JENSEN

I

Du Troldmand i Sproget, du Bavn for min Vej,
naar Landet staar broget, jeg tænker paa dig.

Foraar 1906.

II

Min stærke Broder, Verdensmand og Jyde,
 der tit for mig har spredt din rige Dug,
 det er kun Grovbrøds Kost *jeg* har at byde,
 men den er deignet af vort Hjemlands Rug.
 Naa, lang til Fadet, Broder, løft paa Drammen,
 imens vi atter hjemligt prater sammen.

²/₅ 1906.

GEORG BRANDES

I

Som ung du steg bag Nordens Pol,
 en Lynets Lassosvinger;
 nu staar du som en rødlig Sol
 bag Aftnens Møllevinger.

⁴/₂ 1912.

II

Du enest' Store i Kritikkens Verden,
 hvor gjerne følger vi din Gransker-Færden.
 Du skriver herligt om de store Døde,
 hvorfor saa lidt om dem, der staar i Grøde?
 Faar Aandens Værk da først sin sande Mening
 den Dag det foreligger som Forstening?

1910.

JOHAN SKJOLDBORG

Du rakte os Bøger saa glade,
 et vilttert, groende Kuld,
 du skjærpede Smaamandens Spade,
 saa lettere vendes hans Muld.

¹¹/₁₀ 1912.

8*

TIL BILLEDHUGGER BUNDGAARD

Os er fortalt, at Kjød og Ben
ved Trolddomskunst blev vendt til Sten;
en større Kunst ved Snillets Kniv
som Du at skjænke Stenen Liv.

Thi af Granitens kolde Gjem
du hamred Æventyret frem;
saa fast du slog paa Klippens Væg,
at Trolde kom ud med Horn og Skjæg.
Der staar han trindt paa Mur og Tag
og skuler mod den lyse Dag.

Jeg priser højt din Grif og Gam,
din Basilisks den vilde Kam,
men mest den djærve jyske Kraft
i Gefions svungne Svøbeskaft.

19/4 1909.

TIL H. F. FEILBERG

Dit Værk var ikke tørke-visne Straa,
som dem Herbarie-Lærdom samler paa,
nej, det var hammel Rug med Vipper graa,
hvoraf vor Mor skal bage lifligt Brød,
en Julekavring rund og ringe-sprød,
en taarevædet Skalk mod Landenød.

21/11 1916.

TIL CHARLES KJERULF

Saa skal da Digt og Tone følges ad
i stille Enfoldsgang som Lam og Hyrde
og gjøre hvert et sangkjært Hjærte glad
og løfte Sjælen over Dagens Byrde.

24/8 1908.

DR. RAMBUSCH

Nej, Lægens Skjæbne er sjælden blid,
naar Klokken kalder ved Midnatstid:
En Sjæl i Vaande, en Syg i Ve!
Da op og ud gennem Regn og Sne;
og Sneen klistrer i Haar og Skjæg,
og Skyen sortner mod Himlens Væg;
mens Hjulet rasper i vaade Grus
langt Lyset flakker fra syg Mands Hus.
Dog Lyngens Bloster og Porsens Busk
de dufter kjærest i Nattens Rusk,
og lidt der tænkes paa Vej-Distance
i Petersens „flyvende Ambulance“.

TELEGRAM TIL RAMBUSCH

De, som fra Deres Doktorstol
har set saa mangen Opgangssol,
De vil vist aldrig ræddes ved
dens dybe, milde Nedgangsfred.

8/6 1913.

RAMBUSCH' LIGSTEN PAA VROUE
KIRKEGAARD

Han bragte Hjælp, hvorhen han kom,
thi selv hans Smil var Lægedom.
Han elsked højt det barske Land,
her rundenom hans Gravhøjs Rand.

Nu har den trætte lagt sig ned
i Midten af sin Virksomhed.
Med Sorg vi gjemte Vennen væk
ind under Savnets Fugletræk.

4/5 1919.

TIL PETER SABROE

I

En af Humanismens Skanser
bliver *Deres* Børnehjem.
Byg det, saa de snarligt standser,
disse Skrig fra Bethlehem.

10/7 1908.

II

Du valgte den herligste Gjærning,
som Solen har skinneth paa:
at tale og virke til Værning
for alle de svage og smaa.

Din Stemme har runget og ræddet
saa mangelugelig Skarn,
lagt Ømhedens Pude til Rette
for mangt et hjælpeløst Barn.

Derfor skal du nævnes i Norden
med Tak af hvert Barn, der blev Mor,
naar selv du forlængst er i Jorden,
hvor Dickens vil kalde dig Bror.

11/10 1912.

J. P. SUNDBO

Du hader med mig det Sleske,
Forstillelsens gryntende Galt,
jeg elsker hos dig det Bedske,
og alt som er Ramt og Salt.

Det er Saltet, der redder fra Fadhed,
det er Saltet, der holder os frisk,
og Galters og Pjalters Ladhed
skal stribes med salten Pisk.

20/10 1912.

TIL ACHTON FRIIS

Det Stof, en Kunstner kjæler for,
gjør ikkun lidt til Værkets Pris;
husk: Hun, vi dybest knæler for,
blev dannet af en Ribbensflis.

En yndet Marmorstenens Lød,
én stak sit Navn i Sølv og Guld;
du præged Kob'rets røde Kjød;
jeg former af mit Hjemlands Muld.

Hver Skjærvesplint paa Alfarvej,
hvert raat og plumt Naturens Spil,
hver Klump af Malm i Skaktens Slej
bli'r Kunstværk, naar Talentet vil.

— I dig jeg fandt saa brav en Ven,
en Gut i Kunstens frie Stat,
en ægte Gudmund Gladensvend,
en god og tapper Kammerat.

Thi lad det staa af Fjorden ud —,
dens Dødvandstorsk er Maagerov.
Hist ude vinker Havet prud
med Storm og Sejre for vor Boug!

7/4 1901.

TIL EN MØLLER

Saa blev du tresindstve Aar;
lidt Mel der *er* blæst i dit Haar —,
det sidder fast, god' Møllersvend,
og blæser aldrig af igjen.
Ja, Livets Kværn gaar rundt og rundt,
og Livets Børn de har saa tront
med Mel i Kværn og Mel i Sæk
at slæbe til og slæbe væk.
Men alle nærer vi en Drøm:
En fattig Stund ved Livets Strøm
at sidde tavs mod Lykkens Hus
og høre *andres* Møllebrus.

1918.

BEKJENDELSE

Der er saa tomt omkring mig,
i Verden er saa dødt,
for de, der skulde elske mig,
er endnu ikke født.

Jeg vilde saa gjerne kaaret
at være hver Hyttes Ven,
at stryge dets Barn over Haaret
og faa af dets Blik igjen.

Men Skæbnen vilde det ikke,
hun gjorde mig ru og kaad;
dog naar jeg sidder alene,
jeg kommer saa let til Graad.

27/7 1906.

ENSOM

I Landet, hvor Turnipsen bovner
med svulmende Rod og Blad,
der fik jeg af Venskab saa slag en Høst,
men Guds Velsignels' af Had.

Og Hadet frisker paa Galden,
og Turnips er god for Ko,
men *Venner* er som den kjære Sol.
Nu rejste de sidste to!

18/10 1911.

Skyer over Himlens Blaa —
lad dem gaa, lad dem gaa!
Lyngens Blomst paa Heden graa —
lad den staa, lad den staa!

18/1 1910.

DRØM OG VIRKELIGHED

Jorden er under min Sko,
Stjærnerne over min Isse.
Himlen er Drømme og Tro,
Jorden det trygge og visse.

1918.

Der gynger en Sang paa det mindste Straa,
som nokker mod Aftentide;
der driver en Hymne langs Himlens Blaa
paa Skyer røde og hvide.
Er Sindet stemt og er Sjælen ren,
da synger selv mossede Milesten!

5/10 1916.

Jeg vil hjælpe dig, min Stamme!
Om du ej min Hjælp vil ha —
det skal ses, naar jeg er borte,
jeg har hjulpet dig endda.

JENS HVAS
ET BLAD AF SALLINGS RIMKØNIKE

Der var engang en Sallingbo,
hans Navn det var Jens Hvas.
Fordi han tog ved anden Tro,
de slog hans Hals i Gras.

Hvor Vestenvinden vild og gal
end strigler Lyngens Aas,
der sad den Herre i sin Hal
alt paa det barske Kaas.

Hvor stærkt Nordvest end rejste Vind
om Kaases krumme Strand,
drog værre Storme dog herind
fra Syd og Sachsenland.

De Klostre sprængtes, Nonner skreg,
Landsknægter gik og kom,
Graamunke løb ad Sognevej
og keg sig rædde om.

Jens Hvas red ud at hente Skat
paa Hestens sorte Hov,
og hvor han ej fik Mynten fat,
der tog han Stud for Plov.

Ondt fór han frem paa Sallingholm
men værst i Fjandboland;
den arme Bonde vild og olm
i Stilhed knuste Tand.

Men Hævnen gaar paa rappe Sko,
hvor Tiden vorder ond,
og den, som krænker Bondens Bo,
han gaar paa sumpig Bund.

— Brat Skipper Klæmers Stimandsflok
ind over Salling brød;
den første med saa vild en Kok,
den Kok han var sgi rød!

Ham slap nu Klæmer af sit Bur,
vildt lød dens Galens Gjald,
imens den fulgte Koks Natur
og fløj fra Lad til Hjald.

„Brand!“ skreg man fra det stengraa Kaas,
„en paasat Nattebrand!“
„Brand!“ slængte Lyngens brune Aas
langt over Maanevand.

Hævnflammens Leg om Spir og Spær
blev set helt ud til Fly.
Limfjordens Bølger bar dens Skjær
vidt over Mors og Thy.

Nu gnutter Bonden fro sit Ben.
„Den Brand hun varmer godt!“
Saa ler hvert Kræ, som fra sin Gren
ser Ild i Rævens Slot.

De Høvder brøled under Strand,
en Ræv tog ilde paa,
imens en natlig Ryttersmand
ad Skive til lod staa.

„Saamænd, Jens Hvas, du rider vel!“
— han ud paa Manken laa —
„men om du red dit Øg ihjæl,
det vilde nap forslaa!“

For Bonden er nu bleven gram
som nogen Bøl bag Plov.
Du skjænkede ham *for* bedsk en Dram
i sidste Skatterov.“

— Jens Hvas red over Skive Bro,
det dumred højt og hvast.
Hans sorte Øg paa fire Sko
jog vid're uden Rast.

Men før de naaede næste By,
Jens vendte brat sin Hest.
Derude under Nattens Sky
det volmer rødt i Vest.

Vildt snøfter her hans sorte Øg
fra Bakkens brede Aas,
thi begge lugter Hjemmets Røg:
Histude brænder Kaas!

Og se! og se! fra Sals til Sals
nu flaxer Klæmers Kok
og galer af sin røde Hals
fra Lad og Bjælkestok!

Den Nat saa mangt et Sallingtaarn
til Sylden brændte ned,
mens Borgens Herre højvelbaar'n
husvild paa Heden red.

Til bløde Skvulp af Tastumsø
gik „Ug“ i Dommerby,
mens Hævnens Brande, Ø ved Ø,
stod rødt paa Sallings Sky.

Urolig Hesten fletter Ben
med Hop og Snøft og Spring.
Med Ildskjar over Øjensten
vredt slænges den omkring.

Til Viborg kom de tidlig nok!
Her brød Jens Hvas sin Ed.
Saa tog ham Bøddlen ved hans Lok,
mens Øxen gjord' Besked.

Til det den var slet ikke sen,
for ogsaa den var hvas.
Hans Tyrehals, hans Nakkeben
sprang som det skjøre Glas!

Og anden Tid med andre Mænd
drog ind i Sallingland,
mens røde Plage stak i Rend
langs Limfjords grønne Strand.

— Der var engang en Sallingbo.
Hans Navn det var Jens Hvas.
Fordi han brød sin Riddertro,
de slog hans Hals i Gras.

17/3 1916.

EN DAAD

Kom kun hid, I Salling-Drenge,
hver, som tør mod Faren gaa!
Ingen skal med Næbet hænge,
mens min Sang I hører paa,
om saa skjøn en Rednings-Dyst
lige op ad Sallings Kyst,
hvor to kjække Kjærne-Svende
Døden bort fra Byttet gjenne.

Det var op mod Juleugen.
Solen lavt i Taagen flød.
Over Toft og Vinterrugen
drev der Duft af Julebrød.
Hagl faldt højt fra Luften ned.
Frosten Harens Ører bed.
Ræven sad med Sult i Raden
og tog Fært af Julemaden.

Hist, hvor hvasse Vinde blæse
om en tjæret Fiskermand,
Grønningøre rækker Næse
ad sin Nabo: Fjandboland.
Her gaar Aalen fed og trind
tæt til krumme Kyster ind,
her jeg tit saa Sejlet gløde
imod Gry og Aftenrøde.

Men den Dag, hvorom jeg synger,
drev kun her en enlig Baad;
tre Mand høj paa Toften gynger;
de paa Sejl har gode Raad,
alt for gode, tykkes mig,
her paa Dybets salte Vej,
hvor hver Vind i Kystens Furer
paa en Letsinds-Sejler lur.

Vore Fisk're ikkun agted
deres fede Fangst og Fund;
Lysterstagen jævnlig fragted
Aalen op fra Fjordens Bund;
vredt den dem mod Støvlen slog,
naar de den af Jærnet drog.
Men da ser man Vinden trave
og slaa ind i Sejlets Mave!

Reb og Raa i Bølgen pisker,
Mast og Baad staar endevendt,
Aalen fed, som Aalefisker
strakt i samme Element!
Fisker vil i Baaden ind,
det er ikke Aalens Sind,
nej, til Bunds af alle Kræfter!
Mon ej Fisk'ren følger efter?

Nej minsyv, de redded Vamsen,
om den ogsaa blev lidt vaad!
Hvilken Strudjen, Plasken, Gramsen
for at naa den falske Baad!
De to yngste de kan sagt,
de har Arm og Ben ved Magt,
men den gamle, stiv og træet,
han er Krøbling op til Knæet.

Det er spydsk at ride Ranke
mod den hvasse Nordenvind
paa en væltet Jolles Planke,
just naar Julen stunder ind.
Det blev tit vor Fiskers Kaar.
Husk paa det i Hus og Gaard,
naar I, strakt i døsig Dovnen,
hører Klynens Knald i Ovnene!

Vel er Fisk'ren vant til Væde
mer end vi paa Bondemuld,
og han plejer ej at græde,
selv om han faar Støvlen fuld;
men i Vand til Halsen op,
naar hver Bølge gaar Galop —
til den Julekost at døje
skal en *garvet* Fiskertrøje!

Deres Raab gik over Vigen
for i Kystens Kløft at dø.
Svaret blev en Havfugls Skrigen
paa en ensom Maageø.
Just som Mark og Dale tav
lig en hul og øde Grav,
stod en Olding krum paa Brinken,
saa og hørte Raab og Vinken.

Snart den gamle styred Skoen
— ikke just i Svaleflugt! —
mod to Svende hist paa Loen,
krummet under Hostens Tugt.
Al hans Vaklen, Hump og Hark
paa den frosne Pløjemark
fulgtes snært af hede Bønner
hist af Havets vaade Sønner.

Var der én, der *krøb* til Gaarden —
fra den kom der to i Spring,
af to stærke Heste baaren
over Aas og Bakkesving.
Halen sused, Manken peb,
benet Haand i Tømmens Reb!
Munter Leg for raske Svende
at la røde Plage rende!

Snart er sidste Banke taget.
Fjorden hentes som en Pil,
mens de valne Mænd paa Vraget
visker Øjet til et Smil.
Bølgen splintres i Galop,
sluger Mand og Hestekrop,
saa kun Mule, Lok og Manke
løftes over Bølger blanke.

Tænk dig: Tages varm fra Loen
og til Halsen dyppes ned,
ikke blot faa Vand i Skoen,
men i Vestelommen med!
Dog den rette Redningsmand
han gaar gennem Ild og Vand,
drevet som af indre Stemmer
til at komme, hvor det klemmer!

Rundt om Fiskerbaaden driver
Aaretold, Kabuds og Hat;
Tøjret man i Luften hiver:
„Er I vaagne, Folk, saa fat!“
Det er Lykkens Terningspil.
Tjæret Næve hugger til!
Tvende Mænd man nu ser glide
bort fra Baadens skumle Side.

„Har I Rebet fast om Livet,
følg saa Hoppens Svømmetag!
Ho'det højt og Nakken stivet!
— Fremad saa, min raske Plag!“
Hyp og Hoj! gik langt om Land
fra det kjække Hestespand.
Bølgen skummed hvidt af Harme,
før den slap med brystne Arme.

Fiskerfolk er snart i Tøjet,
blot de mærker Sand mod Taa;
nu det plirer dem om Øjet:
„Hvem der havde sig en Skraa!“
Gaa — det gjør de mindre godt,
men de kravler jævnhen flot
op, hvor Seng og Øl staar rede,
der skal lokke til at svede.

Men den gamle *stive* Fisker —
han er stadig Havets Gjæst,
men den unge *Christian* hvisker
til sin muntre jydsk Hest:
„Du er da vel ikke træt!
Kjender jeg din Styrke ret,
svigter du mig ej i Nøden
med at fri hin Mand fra Døden?“

Og han klapper Hoppens Bringe,
hvor hun staar paa Bundens Sten,
medens Bølgen danner Ringe
om dens senestærke Ben.
Rask var Hest, og rask var Svend;
ligest Vej af Sted igjen!
Hurtigst Hjælp var altid kjærest.
— Den Omfure blev den sværest!

Tre Kvarter i Vand til Brystet
midt i Blæsevejr og Frost!
Nej, *den Gut* blev ikke krystet
til en jævnhen Sødmælksost!
„Gamling, faa nu Rebet fat,
før du drukner som en Kat!
Hest og jeg maa følge efter,
naar vi ej har flere Kræfter!“

Slaas med vilde Elementer
uden Sadel, uden Hat,
slaas med Kuldens Grib og Glenter
det har sat den bedste mat,
men en Kamp med *vidløs* Mand —
o, den spotter al Forstand!
Armen slappes, Tovet slipper!
Linen, Hjælpen glipper, glipper.

Nu er Hesten vild af Smærte,
Baaden hugger mod dens Knæ.
Kulden søger Knøsens Hjærte,
Arm og Ben er snart som Træ.
Da i samme stærke Stund
gaar et Skrat af Knøsens Mund,
thi han mærker Løkken fange,
den, som svigted *tusind* Gange!

Atter indad over Vigen!
Ej som første glade Ridt;
mere lig en frygtsom Snigen,
hvor man ser tilbage tit.
Dette dér i Tang og Siv — —
har den Bylt der bag ham Liv?
Ellers har jo han og Hesten
stridt omsonst for Gud og Næsten!

Unge Redningsmand, vær rolig!
Oldinghjærtet slaar endnu,
men med Pas til Dødens Bolig
red nys baade han og du.
Fisker-Vej er Farens Vej,
Fiskerstammen dog er sejt.
Ej hos den er Orm i Veddet,
ej hos ham, du sidst fik reddet!

Endt er nu den vilde Scene,
Hoppen traver til sin Stald;
Knøsen Vejen gaar aleene
uden Ros og Hurragjald.
Degnen ringed Solen ned;
Natten kom med Dunkelhed.
Før den sidste Maage letted,
var hvert Spor af Daaden slettet.

Unge Helt med Dun paa Hagen,
du har rørt min Sangersjæl.
Dette stolte Ridt paa Plagen
gløded mig fra Top til Hæl.
Graaden mig ved Struben hang,
mens jeg digted denne Sang;
glad og stolt mit Blik jeg hæver:
Mod og Bravhed endnu lever!

POVL MED DEN TUNGE SKOVL

Der løber saa mangen en krinklet Sti
hen gennem det jydske Hedeland,
hvor Hvepsen stryger dig harm forbi,
og Ormen triller sig lang i Sand.
Ved en af Stierne staar et Hus
bag skaarede Volde af Ahl og Grus,
og Huset viser en Ko paa Baasen,
et Sprag i Gavlen, et Knæk i Aasen.

Her havde sin Hjemmen den stærke Povl,
en ordknap Slider fra Blæstens Egne,
han kaldtes Povl med den tunge Skovl,
thi Skovlen fulgte ham alle vegne,
ej blot til Grøftning blandt Flæg og Rør,
nej, selv ved Kirkens beslagne Dør,
hvor Salmen blandes af Mand og Kvinde,
stod Skovlen ude, mens Povl var inde.

Dog sjældnen de saa ham i Bedehus,
hvor Stolen laases med Gud for Øje,
langt oftere bad han bag Vold af Grus,
hvor ingen stener en lappet Trøje;
et ordløst Suk og et dybtgjemt Støn
blev Hverdagssliderens Søndagsbøn;
men een Gang skreg han i Smærtens Svimmel
sin Vaande vildt imod Hedens Himmel.

Han havde en Datter fra Ungdomsaar;
i Skriftebogen staar løst hin Gaade;
som Syerske drog hun fra Gaard til Gaard,
fik selv en Datter — paa samme Maade.
Men som der læses: Alt Kjød er Hø,
en Gammel *skal*, og en Ung *kan* dø.
Før Aar var omme, hun maatte bøde
med Livets Part for sin unge Brøde.

Men Povl han vaander sig i sin Seng
og kan ej Søvn paa dens Hylskind finde;
ved Roden skjælver hver Nervestræng,
mens Graadens Sky vil ham Øjet blinde.
„Det bitte Væsen, det spæde Nor,
skal det henslænges paa Sognets Bord!“
Før Solen striber hans Hørgarnslagen,
er Povls Beslutning for stedse tagen.

Der skrider en Mand gennem Himmelknog
hen over et hylende Vinterøde,
hans frosne Øren bag Rendefog
opfanger Lyde saa klingert-sprøde.
Hans Øjne brænder bag klistret Sne,
men ikke nok til helt frit at se.
Hvor dybt hans Trad end i Driven sættes,
i samme Nu bag hans Hæl de slettes.

Han skjærmer bredt med sin krumme Arm
en Bylt, som synes kun lutter Klude:
det lille Nor, han mod Stormens Harm
har laant sit Hjærte til Vuggepude.
Dets Varmer gaar til *hans* Ribben ind,
dets Putren gløder ham Sjæl og Sind,
saa nærmere han til Stormen triner,
mens Klædets Frynser for Blæsten hviner.

Det hvisked Povl, mens hans Rygrad gøs:
„Du naar det aldrig! Du er jo vildet!“
Hans hede Sved under Skjorten frøs,
men nye Draaber sprang frem og trilled.
Da hikked Vejret en ringe Stund;
da steg der Bøn fra en graadfyldt Mund,
thi midt i Ørknen bag Knogets Drive
han saa sin Hytte mod Næets Skive.

I Stønnen han aabned sin Gangdørs Slaa
og la' sin Bylt paa den Langbordsplade,
saa var der først dette at tænke paa:
den Spædes sutrende Mund at made.
Her søgtes Raad hos den gamle Ko,
hun ømmed sig lidt ved hans kolde Kno;
men Takken for Koens varme Drikke
blev snart to spillende Barneblikke.

Da tændtes en Glans i hans Tungsindsblik;
saa skjøen ham tyktes hans lave Stue;
fra Lyngtørvsbaalet paa Gruen gik
mod frosne Lemmer saa varm en Lue;
han bøjed sig dybt mod Barnet ind
og kjendte saa myg sin stride Kind.
Snart drap mod den Spædes Tindingaare
den sidste Sne med hans første Taare.

Saa kom der nu Dage, ja Nætter med,
hvor Povl forsoned sig helt med Livet,
da lød det mildt fra hans Sengested:
„Ja, Gud har taget, men ogsaa givet.“
Han drejed sig rundt med stor Umag
og lytted ned mod et Aandedrag,
hvor Barnets Leje just saa var stillet,
at Maanen løfted dets Drømmebilled.

Og alt i Stuen blev højstemt Ro,
om ogsaa Ræven derude jamred,
om Væggen gav sig for Tryk af Ko,
og Dødninguhret i Bjælken hamred;
et varsomt Strøg mod den Spædes Kind,
saa haledes atter Søvnens ind,
mens Maanen delte sin milde Flamme
med Vuggens Puder og Hedens Damme.

Det sker, at Povl med den tavse Mund
lar af sit Barn sig i Haaret drage
og snakker da mer i én saadan Stund
end før i alle hans Levedage.
Han løfter det op i Nøds og Lo
at klappe Næsen paa Husets Ko.
Thi Ko og Barnet forstaar hinanden
i Kraft af den dampende Mælk i Spanden.

— — Men aldrig trætred den stærke Povl,
og aldrig hørte han op at slide,
og aldrig rusted hans tunge Skovl,
skjönt Gigten martred i Lænd og Side.
Hvor Gruset blinker i vaade Lag,
der slog han „Harpen“ med vilde Slag.
Endnu mens Maanen steg blank bag Krattet,
dens Staaltraads-Strænge i Ødet skratted.

Mens Skovlen skar i det haarde Grus,
stod Barnevognen paa Grusgravsbrinken,
der fletted han Barnet et Halvskjærmshus
mod Vejrets Luner og Solens Blinken,
og fandt han en særlig broget Sten,
han rensed den først mod sit Buxeben,
og gav han sin Yndling det sjældne Stykke,
hun jubled, som fik hun et Demantsmykke.

En Ruskregnskvæld under Efteraar
han havde lidt længe i Graven nølet;
skjönt Barnet laa gjemt under Pudens Vaar,
det blev dog af Aftenens Luft forkjølet.
Det gik til Lungen, og Glansen veg
fra Øjet, mens Graderne steg og steg
helt op mod Udslettelsens dunkle Porte,
mens Lægen og Hjælpen var Mile borte.

Til Fader, til Søn og til Helligaand
blev tryglende Bønner øst og stammet,
mens Sliderens skjælvende grove Haand
tog varsomt Kjende, om noget strammed.
Men Bønnens Porte var stængt for Povl;
før Dagningen brød i hans tunge Skovl,
da havde han ingen Bønner flere,
men Himlen ejed en Engel mere.

Han vandred forvirret den ganske Dag
omkring sin Hytte i daadløs Jammer,
mens Ot'dagsværket med Sølverslag
udhamred Timen i Dødens Kammer.
Ej Kalv fik Æde, ej Ko fik Vand,
ej rørtes Si eller Malkespand.
Da Nyet blev tændt under Alts Forbliven,
han klædte Liget paa Langbordsskiven.

Saa tavs mod Aftenens Skyer fløj
i Mørkningsbugter nu Mosens Vibe.
En Ko just dryned — — Men ingen Røg
af Husets hældende Skorstenspibe.
De store Stjærner saa kolde ind
og strejfed hastigt en ligblaa Kind,
der hvor en Olding nu syned nøje
en lille Skjorte, en hengjemt Trøje.

— — — Saa alvorsmættet er ingen Klang
som Hedeklokkens ved Michaelstide,
naar Graverens Hakke gaar sin Gang
blandt Tuernes Totter saa kiselstride.
Det drypper fra Kirkens irrede Tag,
og Klokken og Hakken har hver *sit* Slag.
En Kiste sænkes i Dødens Ager,
mens ensomt Hjejlen i Ørknen klager.

De havde alt slukket de Alterlys,
nu tømtes stille den gamle Kirke,
og mer end én var paa Vej til Bys
for atter at finde sit vante Virke.
Da skured Stenten mod knudret Sten,
ind traadte en førlemmet, luslidt én,
hans Blik det dybeste Sørgmod viste,
paa Armen bar han en Barnekiste.

Saa milefjernt fra sit sunkne Hus
han havde den baaret henover Heden,
mens alt hans Følge var Porsens Sus
og Blinkeløvets om Skadereden.
Thi Vibetrækket fløj modsat Vej,
nu flokkedes Hjejlen men fløjted ej;
fra Kjær og Hede, fra Brak og Bakke
de svandt med Sus over Lyngtørvsstadke.

Bag Stenten var Povl gaaet rent i Staa
med Armen fast om den lille Kiste,
som noget helligt og kjært, man *maa*,
men i sin Kvide dog ej *tør* miste.
Hans Blik gik tynget mod Præst og Degn,
som vented han der et Himmel-Tegn,
før villig han lagde i Dødens Have
sit blødende Hjertes Offergave.

Og Degnen vinked ham mod et Sted,
hvor Star og Svingel for Graven dulgte,
og Præsten tripped af Vane med,
og et Par Kirkegangskoner fulgte,
og Kisten sænktes, og Jorden faldt,
og Præsten og Skovlen til tre fik talt;
en Bøn, den korteste Hyrden kjendte,
før rapt han den Sørgende Hælen vendte!

Saa redte sit Barn han dets sidste Seng.
Hver Sten, hver Klump, der kommer tilsyne,
med Skjælven i Haand som i Hjærtetræng
han fjærned fra Gravmuldens tunge Dyne.
Sidst dækked han til den Fjæl mod Øst,
som skjulte et Aasyn og al hans Trøst,
saa kasted han paa som rent i Blinde,
mens Svinglen svajed for Dragsugs-Vinde.

— — — Nu blev han saa enlig som aldrig før,
skjønt ingen Sjæl fik hans Sorg at vide;
faldt Maanen ind ad hans Kjørhusdør
og tegnede Pletter paa Koens Side,
da kunde han slippe sin Malkespand,
se langt over Lyng og Mosevand,
didud, hvor i Kvælden et Kirkedige
nedskygged en Grav med en lille Pige.

Hans Skikkelse luded, hans Haand blev krum
i evigt Greb om sit tunge Værge,
hans Bryst sank ind, og hans Mund blev stum
i ensom Kamp for sit Brød at bjærge.
Men trængte Bonden en veltjent Skovl,
gik endnu Bud til den stærke Povl.
Sad *han* ved Davren i ordløs Tænken,
det var, som han ene fyldte Bænken.

End skratter bag Lyngen hans Harpeslag
ved Morgengry som ved Nadvertide,
men daglig ældes den gamle Knag,
og snart han maa vel i Gruset bide.
Da hænder det sagtens, at begge faar
sit Kors paa den øde Kirkegaard,
og hvælver Natten sig stjernestille,
det store vil hælde sig mod det lille.

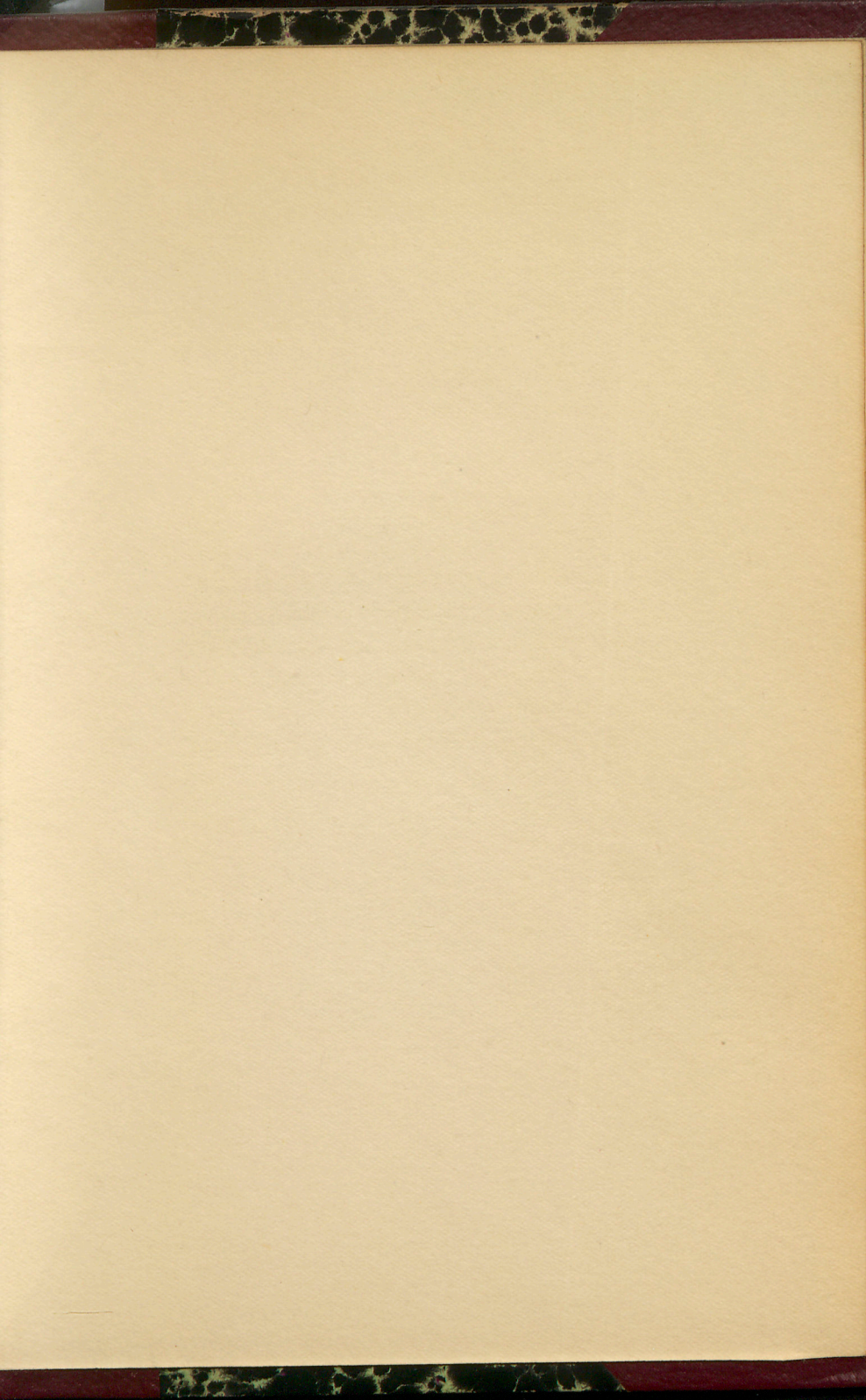
HISTORIENS SANG

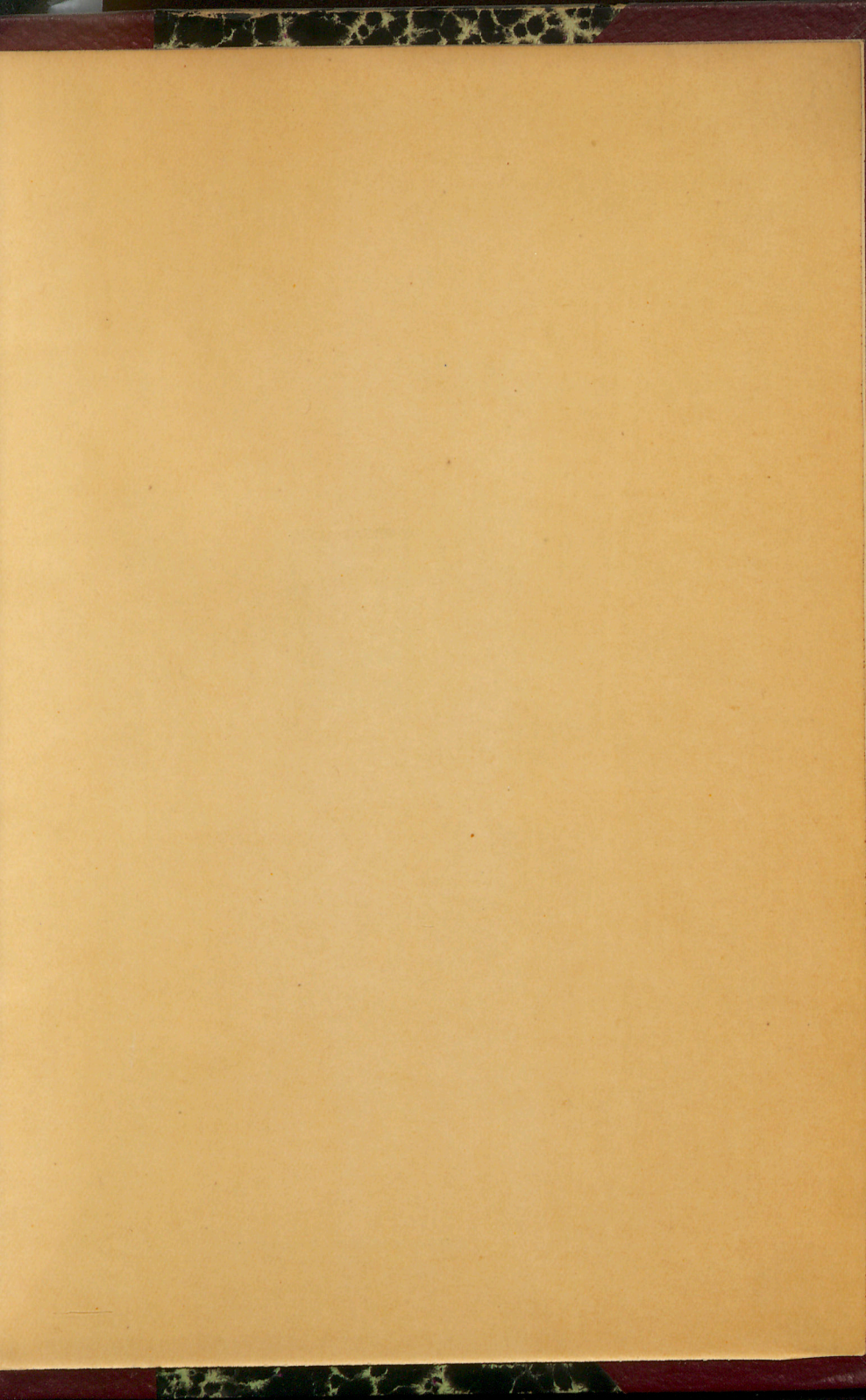
Som dybest Brønd gir altid klare Vand,
og lifligst Drik fra dunkle Væld udrinder,
saa styrkes Slægtens Marv hos Barn og Mand
ved Folkets Arv af dybe, stærke Minder.
Din egen Dag er kort, men Slægtens lang;
læg Øret ydmygt til dens Rod forneden:
Aartusind toner op i Graad og Sang,
mens Toppen suser imod Evigheden!

Vi søger Slægtens Spor i stort og smaat,
i Flinteøxen efter Harvens Tænder,
i Mosefundets Smykke, plumpt og raat,
i Kirkens Kvadre, lagt af brede Hænder.
Hvert skimlet Skrift, hver skjoldet Alterbog
har gjemt et Gran af Slægtens Ve og Vaade;
nu skal de røbe mig, hvad Vej jeg drog,
og løfte mig en Flig af Livets Gaade.

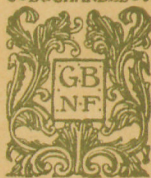
Endnu en Stund, saa drær den danske Rug,
mens Lærken trilrer, og Graagjøge kukke.
Du Pusling-Land, som hygger dig i Smug,
mens hele Verden brænder om din Vugge,
mod dig vort Haab og Manddomsdrømmen gaar,
naar Landsbyklokken signer dine Strande,
naar Aftenrøden højt i Skyen staar
og sænker Fredens Korstegn paa din Pande.

Lad mig kun flagre hen som Blad i Høst,
naar du, mit Land, min Stamme, frit maa leve,
og skjønnne Sange paa den danske Røst
maa frie, stærke Sjæle gjennembæve.
Da staar en ny Tids Bonde paa sin Toft
og lytter ud mod andre Lærkesange,
mens Himlen maler blaat sit Sommerloft,
og Rugen gulnes tæt om Vig og Vange.

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

